

Fr. A. Kreuzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2019



15. aastapäät

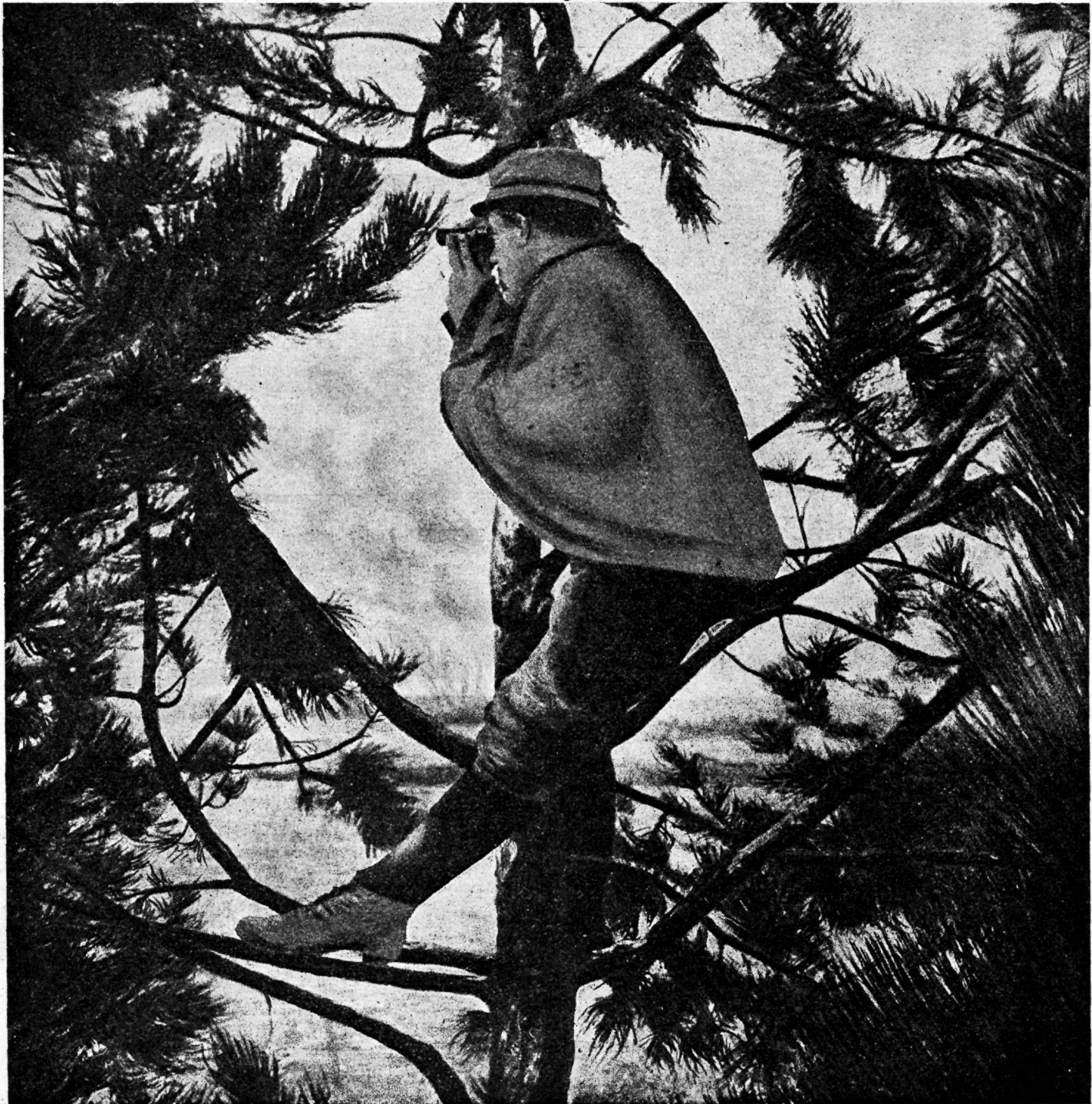
Ukfit nummer 15 kop.

Meie Mats

Nr. 110.

Laupäewal, 24. (7. okt.) septembril 1916.

Nr. 110.



Stalla maakuulaja luuramisepunktil.



Inglise lendur-mehaanik er proovib inglaste poolt alla lastud
Saksa loomustatud lennumasinat.

Õmbleja neiu.

Neiuke noble ja nooruke
Õitab ja õmbleb nii hoolikaste;
Noolenä nõelale walgub ta läes,
Kangas — see aind lahaneb ees.

„Mida seal õmbleb sa, neiuke?“
„Särki ma õmblen mu peiu!“
„Peiuke? Aga miks filmad sul wees?“
„Kallimäl, kuuled, on sõjatee ees!“

Noolenä wälkudes nõelale
Lantsis ja — torlasti sõrmesse;
Werepiisil pruunikas tungis sealt,
Särki, näe, wärwis just rinna pealt.

Salba see il'a wist tähendas —
Neiuke kohtudes kirjutas:
„Sured ja sõjas, siis suren sin ma —
„Weri ei wereft wõi lahtuda!“ . . .

N. S. Parasmaa.

Segewas sõjawäes.

Proua Leeni lahutus.

Ewald G. Seeligeri lõbus roman. (Järg 9.)

Proua Detleffen, kes Bremenist pärit, tundis niisuguste lugude wastu suurt huwitust. Ta julgustas wanameest ja naeris wahetewahel heledaste.

Pärast jõumist tõmbas doktor Rõndel Lillo-onu kõrwale.

„Waadake hooliga oma onu järele!“ hoiatas proua Gerstenberger oma naabrit Fritz Semmelhadi. „Tema hakkab weel armastama!“

Seal hakkas Fritz nii heledaste naerma, et lõil, kes kompotti sõid, luskid kõrwale panid, arwates, et Fritz hulustama hakkab.

Proua Gerstenberger läks oma tuppa lõunauinakule, proua Detleffen lastis enda leitnandist aeda saata ja Fritz tegi, nagu ei puutuks see lõil teda. Ta istus lobapingile ja tegi unise näo. Sellejuures luuras ta et parajal filmapilgul proua Detleffeni kollale kippuda.

Wahetajal seisid Lillo-onu ja doktor Rõndel jälle kõnetoa aina juures, ja rääkisid Fritz „haigusest.“

„Et täieste teaduslikult alata,“ algas doktor, „teie tunnete oma wennapoja prouat selgeste?“

„Ja kuidas weel!“ wastas onu, nina kibrutades. „Tal on pruunid juuksed, ta kannab reform-kleitisi ja on siniselt nagu ta raamatus seisab. Juba sellepärast ei falli ma teda. Teatud sarnadus wõib ju olla, aga see ei ole haruldane. Roh, ja ega's teie ometi ei taha tõendada, et proua Detleffen oma juukseid on wärwinud?“

„Wärw on eht!“ toonitas doktor. „Mina filmitsesin teda terawaste. Seft ta käis täna hommikul esimest korda lõnetunnil.“

„Mis tal siis wigu on?“ küsis Lillo-onu uudishimulikult.

„Jääralikku mitte midagi — ainult närwid?“ wastas doktor Rõndel. „Minult pealiskaudset läbiwaatamist oli tarwis.“

„Mida muudugi elawalt kahefete!“ hirmitas Lillo-onu.

„Teaduslikult hurwis!“ wastas doktor Rõndel.

Selgimal ajal nägi Fritz wällest leitnanti lõunapoo'sesse elumajasse kaduwat. Arwatawaste pidi ta proua Detleffeni midagi tooma. Keskmise tormi kiirusega tormas Fritz mine-ma, nägi jääleldri shasminipuhma taga oma ohwri ära, hiilis warwaste peal lähemale ja wõttis ta ilma pikema jututa laisju.

„Leeni!“ sõstas ta. „Ruttu üks muju — keegi ei näe ju!“

Filmapilgul näis, nagu oleks paenduw naiseleha järele annud, siis aga tundis ta õige kõwa wastupanekut. Proua Detleffeniil läks korda ennaft wabastada. Sõna lausumata seisid nad üksteise wastus, wõitlusele walmis. Siis tundis Fritz, kuidas kõwa ruskas ta tagasi kiskus.

See oli Lillo-onu, kes temale järele hiilinud.

„Käi minema!“ ütendas ta, wiha pärast näost lõkendades. „On see kellegi mood ennaft nii illes pidada? Ma lasen su puuri panna ja jätan pärandusest ilma!“

Fritz seisis nagu wette lastetud puudel. Lillo-onu pööras nüüd wabandades ohwri poole. Aga proua Detleffen oli lohe toibunud.

„Kui kohju kui mul ka on,“ ütles ta rahulikult, „pean ometi asutuse juhatajale kaebama, kui jeda weel kord juhtub!“

„Armuline proua!“ wastas Lillo-onu ja wõttis kübara õige sügawalt maha. „Usaldage ennaft minu kaitse alla. Minu wennapoega ei malfa teil tõsiselt wõtta, seft ta näeb mõnitorid wirastust — peab teid nimelt oma naiseks!“

„Suurepäraline!“ naeris proua Detleffen ja filmitses kurjategijat läbi lorgnõni. „Siis on kallaletungimine igatahes andeksantaw!“



Dotamata külaline.

Lillo-onu pakkus talle käewart, mis ta vastu wõeti.
 „Üksna tema sarnanel“ kirjutas Fritz, neile järele waadates.
 Et ta õnnetuft täieliseks teho, ilmus nüüd wäike leitnant
 mantliga. Proua Detleffen lastis Lillo-onu kile märkamataalt
 lahti ja jalutas kaaslaste seltsis edasi.
 „Ja ometi on ta tema!“ oigas Fritz ja kirjutas juuliseid.
 „Mina ees!“
 Siis wajus ta murtult pingile.

XII.

Järgmisel hommikul oli Fritz warakult jalul. Terwe
 õõ ei olnud ta rahu leidnud. Küüid aga oli tal abinõu
 enesele tõendust muretseda, kuulmata tõendusejõuga abinõu.
 Ja see abinõu oli elaw hiir.

Selle hiire läbi pidi selguma, kas proua Detleffen tõesti
 proua Detleffen oli.

Fritz tahtlused olid intellektualset laadi. Lunde järele
 oli tal kindel arwamine, et proua Detleffeni maske taga
 kindlaste Helene Semmelhack, sündinud Schneverling, peidus
 oli. Küll ei olnud talle arusaadaw see jultumus, millega ta
 Dusterodesse ilmunud, sest mis otstarwe tal oli, jäi selgi-
 mata; kuid siidamehääil andis talle enam kui tuhatforda õiguse.

Saba kell seitse oli ta einel. Luuras proua Detleffenit.
 Minut keegi kruubimõlder ja apteker olid talle se:stlisteks.
 Neil oli wähe und. Helene tõusis harilikult wara üles. Kuid
 Fritz ootas teda ilmaaegu.

Ta lonkis lõunapoolse maja umbruses ringi. Alnaluu-
 gid jäid kinni.

Sanatoriumi toatidruku Mathilde käest uuris ta järele,
 kas sanatoriumis ta hiira on.

„Aga mis teie mõtlete?“ wihastas toatidruk. „Mis
 peatime nendega tegema?“

„Ma mõtlen tõsiseid hiira!“ seletas Fritz. „Halliwati-
 mehhi, kes toidufambri õgawad ja toredaste jootsewad!“

Karjatades wõttis neiu kleidijaba kottu, sest ta oli ara-
 loomuga.

„Kas teil siis lõksust ei ole?“ uuris Fritz.

„Ei! Ei ole!“ hüüdis Mathilde ja lippas minema.
 Ka proua Gerstenbergeri juures kirjutas ta ilmaegu õnne.
 Eite raputas see südilt pead, siis andis ta oma käsi-
 takku Fritz kätte.

„Palun, waadake ise järele!“ palus ta. „Seal neid ei
 ole. Kõige parem, teie ootate, kuni joomahulluse saate, siis
 püüate mõned walged õhust kinni.“

„See wõtab palju aega!“ seletas Fritz. „Ma pean aga
 weel täna ühe saama, mitte walge, waid halli. Wõiks ta
 põlluhiir olla. Kuid majahiir oleks mul armsam!“

„Siis minge lord kõnetunnile!“ õpetas proua Gersten-
 berger paha aimamata. „Doktor Rõndel muretses teile juba
 ühe, kui see olema peab. Selleest on ta ju närwiarst!“

„Polegi paha mõte!“ mõtles Fritz ja läks kõnetunnile.
 Doktor Rõrenberg, kes seal parajaste oli, oli wiisakas
 nagu itka, küsis isu, une, terwise järele, tegi mõne nägemise-
 ja kuulmiselase, mis hästi korda läksid, ja kirjutas rahul-
 olles pead.

„On teil mõni soow?“ küsis ta nagu harilikult, ilma
 midagi aimamata, kuid tagaseinas luuras temas ometi närwiarst.

"Soo wiiksin ühe hiire saada!" ütles Fritz.
"Hiire!" naeris Nörenberg. "Kas tohii teada, mis te sellega teete?"

"Tahaksin tale wigurid kätte õpetada!" tähendas Fritz jultunult. "Mul oli ju poisikesena õpetatud hiir. Sellega on hea aega wiita."

"So, so, teil on siis igaw!" tähendas arst. "Siis pöörake supelmeistri poole. Usun, see piilib mõnikord hiiri. Wahest on mõni kogemata lõksu läinud."

Fritz ruttas supelmajasse, lastis ennast elektriserida, froterida, maserida, wannitada ja kuivatada. Dõruja tegi päris mesilasewirtusfega tööd.

"On teil hiiri olemas?" küsis Fritz äkitselt.

Dõruja jäi imestades seisma.

"Hiiri," wihastas Fritz. "Teil on ju lõksud. Wahest on seal mõni sees. Kus need lõksud on? Kui teil aega pole, waatan ise järele."

"Lõksud?" oigas dõruja, nagu oleks tal wiimane tund tulnud. "Minewal aastal oli mul neid küll mõni."

"Dõruja!" ütles Fritz kindlaste ja wõttis mehe walgest põllest kinni. "Põiklemine ei aita midagi. Mul on täna õhtuks hiirt waja. Kui te mulle üht ei muretse, ei tule uskehojdjatohast midagi wälja."

"Noh, herra Semmelhack, seda pole ma ju lootnudki!"

"Kuid minul on tõsi taga!" wastas Fritz ja raputas meest põllest. "Kui mulle hiirt ei muretse, sünnib midagi hirmsat!"

Ja Fritz jõllitas filmi nagu tantsin derwißh.

"Oh, herra Semmelhack," ütles dõruja ja tegi, nagu oleks tal tange tõhuwalu, "siis peate küll linna mõneste wiilja-aita minema."

Fritz jooksis linna. Ta pidi ju habet ajada lastma.

"Habet ajada?" hüüdis kuitewu habemeajaja lahkest.

"Siin on kümme marka!" wastas Fritz ja pani kuld-
raha lauale. "Kes mulle wiie minuti jooksul halli, elawa hiire toob, wõib selle raha omale saada."

"Hiire? Wiie minuti jooksul?" kajatas habemeajaja. "Kümme marka? Tore raha hiire eest. Aga wiie minuti jooksul? Kas ei wõiks ma teile hiirt koju saata? Kus te elate?"

"Guteknechti sanatoriumis!" wastas Fritz ja wõttis istet.

"Ah nii!" kugistas habemeajaja. "Noh, siis muidugi! Siis peame kätlu tegema. Karl, jookse, too üks hiir!"

"Aga kust?" küsis õpilane nõutult.

"Too hiir, elaw hiir!" möirgas meister. "Kust, on sinu asi. Minupärast tas wõi warasta. Ja hall, mitte walge!"
Ja ta kihutas poisi wälja. Fritz istus toolile, lastis nää seebikesi teha ja hakkas kergemine hingama. Näid teadis ta, et hiir tuli.

Waheajal ajas meister habet. Hiir oli ta jututuju meisa peletanud. Iga minuti järele waatas ta kella. See-
bitas itka weel. Siis hakkas nuga teritama. See wõttis jälle aega. Sellejuures wahitis ta wälja tänawale.

"Hm, hm!" mõkitas ta wiimaks. "Sanatoriumi elanikud on alati piisut weidräd. Wabandage, kui see wabest liig on. Üks nendest tahtis minu käest wägisi pühwli ham-
mast saada. Kudas ta mind piinas! Ja talle oli hammast kirjutamisel tarwis. Sellega tegi ta paberi fildats. Ni-
melt oli tal see paha wiis, et ääreni ei kirjutanud. Rest rida jättis ta alati pooleli. Kuid doktor Nörenberg arstis ta ometi terweks. Kas teate: kudas?"

"Ei!" wastas Fritz uubishimulikul.

"Ja lastis tal paberile kirjutada, mis rulli peale rullitakse. Wististe tunnete seda paberit."

Fritz pomises midagi. Siis algas habemeajamine, mis dige kaua kestis.

Kui Fritz salwrätiku laelast ära kiskus, tormas õpi-
pois tupp.

"On sul hiir?" küendas habemeajaja.

"Jah!" oigas õpipois hingetult ja pani hiirelõksu lauale.

Fritz silmitses hiirt.

"Eds on tal juba katti lõõnud!" tähendas ta siis.

"Siis tõmmate lahkest wiiskümmend penni maha!"
arwas habemeajaja suurmeelselt.

Aga Fritz ei teinud asjagi, lastis ligemast kompwek-
pöest tühja kompwektarbi tuua, tegi karbi kaane sisse paar
augulest ja toimetas hiire habemeajaja abil karpi.

Siis ruttas ta oma warandusega koju. Wõidujulgelt
tormas ta oma tupp. Täna õhtu tahtis ta salongis
etenduse anda.

Hiirekarbi pani ta aknalauale ja heitis ise woodisse.

Ta potas; weel ei olnud tema aeg tulnud. Hiirekene
krabistas karbis. Kui ta õhtuni nägja suri! Kes teab,
millal ta juba oli lõksu langenud? Silmapilk kargas Fritz
jälle üles, tõi Tillo-onu toast tiiki suhkrut ja tahtis seda
karpi panna. Kuid hiirekene oli kiirem: kargas wälja.
Fritz seisis joolasambana.

Aga kui õppinud kriminalist peletas ta tarduwuse kobe
minema ja asus põgenejat kinni piidma. Üsna sistemati-
kult. Kõigepealt pani ta akna kinni ja ukse lukku. Siis
lülitas ta kõik mööblid seinast eemale, pööras sohwa ümber,
laotas woodi ära, wõttis kardinad ja portjerid maha ning
pani abjugi ukse kinni. Tuba nägi wiimaks wälja, nagu
oleks seal Saksa kroonprints elutsenud. Siis asus ta tööle.
Õhtis igal augu ja prao läbi. Kus seinapaber lahtine oli,
harutas ta selle weel lahtisemaks. Ja äkitselt ilmuiski hiir
kufagilt, ronis seinu mööda üles ja puges lae all gipsi õõn-
sufesse. Ta wiskas teda padjaga, mille tagajärjel weepudel
õõlual katti jäks. Hiir ei liikunud paigast. Näid ehitas
ta torni, lauda woodisse tõstes, lauale madratsit pannes ja
madratsile tooli asendades. Ragu indianlane sõjakäigul hii-
las ta lähemale. Hiir lastis ta lähedale tulla, tegi siis mee-
leheitliku hüppe ja kadus Fritz wärukaske.

Fritz u silda lõpetas rõõmu pärast tufsumise. Nii hõlp-
saks ei olnud ta asja mitte pidanud. Ta jurus käewarre
rinna najale, laotas tafakaalu, torn kuttus müriinal kottu ja
Fritz jattus üht jalgapidi weeambrisse, teisega sõelasti, kuna
pesulaus prausti puruks läks.

Aga hiir oli tal käes!

Selsamal silmapilgul kajas lõunakell. Fritz pistis komp-
wektarbi hiirega tastu ja lahtus toast. Wäljas leidis ta
Mathilde harjaga.

"Delete toa juba ära kraaminud?" küsis ta mööda
minnes.

"Muidugi, herra Semmelhack!" wastas neuu pühalikult.

"Ei usu!" hüüdis Fritz. "Minge waadake!"

Tuppa astudes hakkas Mathilde pea ümber käima. Ta
wajus madratsi peale ja hakkas nutma. Nuttis kõik lõuna-aja.
Fritz aga pidas ennast dige wiisakalt üles, ajas proua
Gerstenbergeriga juttu ja lastis ainult mõne torra filmid
proua Detleffenist üle käia. Külmalt. Kuid selleafemel sili-
tas ta tihti hellaste tastus peiturat kompwektarpi.

"Mis teil seal krabiseb?" küsis proua Gerstenberger
lahklaselt.

"Mitte midagi!" wastas Fritz ja hakkas rahulikult ma-
gusat sõõki ette wõtma.

Kui söömaaeg lõppes, läks Fritz puieistikku, heitis puhka-
miselaalis tooli peale pikali ja hoidis ise filmas proua Det-
leffeni, kes wõi ke leitnandi seltsis õitswate kirispude all
jalutas. Proua Detleffenil oli helepruun kleit roheline ääre-
palistusega seljas.

Waheajal oli Mathilde inspektori, inspektor doktor Rön-
deli ja doktor Ründel doktor Nörenbergi toonud. Ja kõik
wahitsid tarretult piirita häwitustööd, mis Fritz hiirejaht
teinud.

"On see kellegi normalse inimese tegu?" küsis doktor
Ründel wõidurõõmsalt.

Doktor Nörenberg kõngutas pead ja koputas Tillo-onu
ukse pihta.

Kui see Fritz tuba waatles, hakkas ta südamlikult naerma.

"See lorda, Mathilde!" ütles ta siis heatahtlikult.

"Muidugi!" kinnitas Nörenberg. "See on kõige
parem nõu!"

"Hm," tegi Ründel, "aga kui ta weel laugemale lähed?
Wah! jaoks on ta ju ammu kiips!"

"Lühki jutt!" wastas Tillo-onu. "Lapsemäng. Küll
mina tale ise ta lolluse selgete teen."

Siis läks ta puieistikku, seft ei magada ei lastud. Ta
wäntas üsna tähelepanematalt proua Detleffeni juure, kes



Jaapani neid.

Rana.

Risendades piilib kana
hüüda terve ilmale:
„waadake, kui suure muna
löin ma päewawalgele . . .“

Tihti, muna sünnitades,
kifal kanad kallewad.
nii et naabri talu õues
nende süled lendawad — — —
— — — — — — — — —

Tihti kana kisa näha
selgest ajalehtedes —
wen'de wabel waidlus — wiha . . .
tärtab — „õnalõppudes!“

Parem oleks tihja waidlust kodu
fooja ahju taga armušta —
mitte lehtedes; kust teadust — edu
otsib rahwas — otfib kodumaa . . .

18 VIII. 16. Sõjawäljal. Karl Raafil.

ale lahteste tere tulemast ütles, ilma et leitnandi wastu oma lahtust oleks wähenanud.

Ülki kui nihilist istus Fritz ja ootas pommiwiskamiseks parajat filmapiltu. Nähes proua Detleffeni onu seltsis jaltamas, käis hull mõte ta peast läbi. Kas oli Helene wast Dusterodesse tulnud onu pead segi ajama?

Kuid kohe liikkas ta selle mõtte kui narri jälle tagasi. Niisugust otstarweta salakawalust ta Helenest ei ustunud.

Widewiku kaswamisega suurenes ta rahutus.

Et attentati teele juhtida, palus ta majoriprouat pärast õhtusõõki mõned laulud laulda. Sest kui majoriproua laulis, ei läinud keegi puieistiku. Ja majoriproua lubas laulda.

Õsge Tillo-onu ei mänginud täna kaarta. Iseäralise agarusega poetas ta enda sõwale proua Detleffeni lähedale, kes tugitoolil istus. Wäljakutsuwalt waatas Tillo-onu wäikse leitnandi poole, kes ahju juures seisis ja põrandawalbal lillile luges. Ja majoriproua laulis nagu itka sulawalt ja magusalt kui õõpik. Awaldati kiitust.

„Oli see aga ilus!“ kiitis Tillo. „Nüüd laulge weel midagi lustilist!“

Ja majoriproua laulis kena neegrilaulu.

„Tore, tore!“ hüüdis Tillo-onu ausa waimustusega. „Weel midagi sellejarnast, kui paluda tohin!“

„Nüüd on teie kord!“ hüüdis majoriproua, kargas püsti ja tahtis teda klaweri juure tassida. Aga Tillo-onu pani käte ja jalgadega wastu, nii et majoriproua järele jättis.

„Aga teie,“ ütles ta proua Detleffeni, kes Tillo-onu äparduse üle naernud, „kas ei taha teie midagi laulda?“

„Mina ei laula tahjuks mitte!“ wastas proua Detleffen kahetsehes.

„Pole tõsi!“ hüüdis keegi tagapoolt.

Midugi oli selle märkuse tegija Fritz. Kõik waatasid taha, ainult proua Detleffen mitte. Wäike leitnant wihastas.

„Sina pea suu!“ urises Tillo-onu, otjaesist fibrutades.

„Urge ta wastu siis nii wali olge!“ palus proua Detleffen liigutawalt naeratades. „Nähtawaste ei wõi ta midagi parata.“

„Noh, teie pärast olgu tale andeks antud!“ ütles Tillo-onu. See oli esimene kord kuue aasta jooksul, et Tillo-onu nii wiisakalt kõneles.

„Siis pean mina enda ohwerdama!“ tähendas Fritz ja pani kompweki karbi lauale.

„Mis siis selles on?“ küsis proua Gerstenberger, ja tegi sõrmed terawaks.

„Midagi head!“ wastas Fritz sügawa hauahäälega.

„Kuulge, ärge tehke paha nalja!“ hoiatas tubli Charlottenburgi proua ja tõstis kaane üles.

„Hiir!“ karjatas majoriproua ja langes minestusesse. Prouad kirjutasid ja jooksid laiali, herrad tegid imestanud näod ja ei teadnud, kas naerda wõi sunnata.

„Seal ta on!“ hüüdis proua Gerstenberger, kes rahulikult lestaigas seisis, ja tähendas sõwale alla.

„Kus!“ hüüdis proua Detleffen karies, kargas tugitooli peale ja kogus kleidid jalgade ümbert kokku.

Fritz seisis tarretult; ta nägi kaht wioletikarwa sukka ja nii ilusat sääremarja hakatust, nagu see ainult Helenel oli. Aga ka Tillo-onu nägi seda, ta nägi weel enamgi, sest et ta madalamal istus.

„Ha!“ muheles ta. „Hiirel on ka mõni hea omadus!“

Uwanes uks ja tupp astus doktor Nörenberg, kes seerord oma ärewust ei jõudnud warjata. Uhes doktor Rõndeliga aitas ta majoriprouat niikaua, kuni see filmad awas.

„Waadake, praegu lippab hiir uksest välja!“ hüüdis proua Gerstenberger.

„Hiir!“ kirjutas keegi wäljas. „Issand Jumal, mina astusin mingisuguse pehme asja peale!“

Kui wäike leitnant koridori jooksis, langes tale hea Mathilde surnukahwatult käte wahle.

Nüüd alles lastis proua Detleffen oma pitsidega ilustatud kuuepalistused langeda ja tuli tooli pealt jälle maha.

Kuid kurjategijat Fritzju polnud kusagil näha, tema oli üleüldises segaduses putku pannud.

Proua Detleffen muigas pisut.

„Kas ehmatasite?“ küsis Tillo-onu murelikult.

„Mitte raafugi!“ wastas proua Detleffen rahulikult.

„Lohtrid saatsid majoriproua uksele, kus naisülemus ta wastu wõttis.“

„Mis ma teile ütlesin!“ trumpas doktor Rõndel.

„Kui asi nii edeneb, peame tale wahu juure panema,“ otjastas pea-ari.

„Ja ta teistest eraldama!“ jatkas Rõndel.

Kuid sellest ei tahtnud Nörenberg teadagi.

Saalis seisis itka weel proua Gerstenberger ja hoidis tihja kompetitarbi kaant käes. Tema oli ainuke, kellele kõik see asi nalja tegi.

„Kas ei olnud herra Semmelhachil õigus!“ hüüdis ta. „See hiir oli tõeste kui kompwek!“

„Dige!“ naeris Tillo-onu põruwalt. „See pois ostab elu teha! Homme lasen mina ise hiire lahti!“

„Kuid kute sisse,“ naeratas proua Detleffen. „Sest mina olen selle naljaga nüüd juba nii harjunud, et rahulikult istuma jään.“

„Ei tea midagi. Igatahes saab teil see raske olema!“ hüüdis proua Gerstenberger ja pani kaane korbile jalle peale. „Üleilõhe imestan ma, et niisugust ilusat hiiresest taretakse.“
(Järgneb.)

Trawankore täht.

W. Granville-Schmidt'i jutt.

Kewade Amsterdams! Walgelt ja punaselt loitsid lastanjad; kohmatad paadid libisesid mööda waitseid kanalisi, millel päite juba kollana helendas; kaugele läbi see tuul hääbuvat kellaheli.

Negamööda sammusin kanali kaldal ja silmitsesin lihtsate, puhaste majade ühetootsi fassadist. Siin eeslinnades läbi Hollandi pealinna woogaw elu mõnana, ja igal üks tundis end mõnes Keef-Satja wärstlinnakeses olewat. Ainult wahetewahel sammus mõni uhke ilmega mynheer mööda, wõi paistis läbi kirewate aknalõaside ja wärwirikaste hiiatintide tagant mõni walfjas neiupea.

Kuidas oli mu uus tuttav, ühe tähtsama Amsterdami lehe toimetaja, ometi ütelnud? „Jah, me maa on laine, ja inimesed on siin niisama laiad nagu me kelgi; kuid ma unun, et teile maa ja rahwas ometigi meeldima hakkawad. Tulge ometi homme õhtul mu juure — neljapäewakubisise; te ei saa seda iganes kahetsema, sest kufagil ei ole hollandlane wabam, kui sarnastel lõbusatel ajawiiteõhtutel.“

Nüüd olin ma teel klubisse. Ainult kaks päewa oli mul weel Amsterdami aega; siis tahtsin ma New-Yorki sõita. Seepärast olin ta kahetsewusest tänulik oma uuele sõbrale, kes mulle Hollandi seltskonnaelu tundmaõppimise juures abits oli.

Neljapäewakubise liikmed olid enamjaolt ajakirjanikud; kuid ka paremad kaupmehed, tööstuse ehitajad ja eraisikud olid sagedaste nende hulgas. Umbes wiisteist juba waneemat herrat, nende seas mu uus tuttav, wõtsid mu sililähkese wastu, nii et ma ennaist üsna kodusel tundsin olewat.

Jutuajamine oli wäga huwitaw; peaaegu oli „Neederlandi“ „neitsireis“. See aurulaew ei olnud mitte ainult Hollandi kõige suurem ja paremaste siseseatud laew, waid ka ta turbinid pidid tale jaladuslise konstruktiooni läbi imetritse andma.

„Pange tähele,“ ütles mu uus tuttav, „selle laewaga lähed okeani sinine wõõr meie kätte. „Neederland“ lööb kõit Inglise ja Saksja relodid üle, ja siis on Hollandil mereasjanduses koht, nagu tale ta kuulsa minewiku pärast kohane.“

Teised herrad nikutasid pead, ja ma wastasin: „Seda suurem on mu rõõm, kui ma sellest tähtsast sõidust tohin osa wõtta. Pean nimelt ühe suure päewalehe soowil seda ülesõitu oma filmaga nägema, sest maailm ootab huwitusega seda päewa.“

„Te õnnelik!“ arwas keegi waitse kadususega. „Nii mõnigi mees on waitse waranduse pakkunud, et sellest reisirist osa wõtta; kuid kõik kajutid on wälja üüritud ja sõidupiletid müüdnud. Jah, mu herra, sajaned on te peale kadedad.“

„Abraham's'il on siiski weel korda läinud üht kohta saada,“ ütles keegi teine klubiliige wabele.

„Waata õnne!“ hüüdis keegi maakler. „Dieta ei ole tal õigust reisirist osa wõtta, sest seaduse järel ei wiibi ta enam elawate killas.“

„Te arwate, sellepärast, et ta „Trawankore tähe“ omanik on?“ uuris keegi teine.

„Just sellepärast!“ wastas maakler piklamiis.

Ruumis walitses minutipikane waitus, ja isandad waatlesid oma sigarite juitju.

Ma kuulsin esimest korda elus „Trawankore tähe“ nime-tamist; seepärast ei olnud ime, kui ma temast midagi ei teadnud — isegi seda mitte, et ta omandamine surma toob. Ma palusin oma sõpra seda mulle ära selstada.

Kerge naeratusega wastas sõber: „Ei ei pea mõtlema, et ebauslikult olen, sest ma jutustan teile ainult sündinud tõeasju, mis iseenele eest kostawad. „Trawankore täht“ on suur ja wäga kallis teemant. Selle kiwiga on legenda ühenduses, et igalüks, kes kiwi omandab, tingimata ebaloomulikult sureb.“

„Annawad selle tõsised sündmused põhjust?“

„Jah, see on just wäga iseloomulik, sest asjaolud tahawad seda ebauslikku juttu õigustada. Ajaloolik tõde on, et kiwi õgul kellegi sultani omandus oli, kes lõpuks ära tapeti; siis oli kiwi õnnetu Marie Antoinette omandus. Selle surma järel jõudis kiwi printsesse Lamballe kätte, kes aga pärast rahwahulga wõit ära tapeti; nüüd oli kiwi kellegi sinise kaupmehel omandus. Mees tappis enese ju kolme nädala eest ära. Päranduse hulgast leiti ka „Trawankore täht“. Me klubiliige Hendrik Abraham's ostis kiwi oksjoril omale — ta on siin üks tähtsamatest teemandikaupmeestest. Weel tänaseni oli ta oma kalliskiwil peale waatamata wäga lõbusas meeleolus. Pealegi ei pruugi ta asja mitte liialt karta, sest juba 5—6 päewa pärast on ta kiwi maha müüdnud. Keegi Amerika miljonär on tale kiwi eest terve waranduse pakkunud; nüüd tahab ta ise Amerika sõita. Muidugi walis ta enesele „Neederlandi“, sest mida suurem ja täielikum laew on, seda julgem on temal sõitmine — ja sellega olete te muidugi nõus: ei ole teist laewo, mis nii otstarbekohaselt oma ülesandeid täidaks. Niisugusel laewal sõitmine on aina lõbu.“

Jutt muutus jällegi üleilbiselks. Mõned uskusid teemandi faotuslikku wõimu, teised aga rääkisid kogemata juhtumistest.

Atki läi mulle mu tuttav külge ja sofstas: „Abraham's tuleb. Ma jutustan tale, et te ka „Neederlandi“ sõidate. Sellega saate te õige ruttu temaga tuttawaks.“

Ma waatastin uue poole, kust parajaste keegi suur, laialtalaadne isand sisse astus. Ta juuksed olid meelekohtradel hallid, kuid ta ümarguse punane nägu andis tale täitsa noorusliku ilme.

Sõbralikult teretas ta kõiki, ja kui mu sõber mind tale kui sõiduseltisist eistas, hakkas ta minuga kohe juttu ajama.

„Noh, Abraham's,“ hüüdis riigimaakler, „kuidas sa weel nii lõbusalt naerda wõid, kui ometi igalüks teab, et Damoklesi mõõk su pea kohal ripub?“

Hendrik Abraham's pani õgul heatahtlikult teise märkuse tähele. Siis aga muutus ta tõsiemata ja ütles mulle: „Te olete muidugi „Trawankore tähest“ kuulnud? Tõtt rääkida, see asi ei heiduta mind sugugi. Olen haritud inimene ja arwan, et meil siin kogemata juhtumistega tegemist on. Teate, ka helmed peawad piharaid tähendamata — et? Ja kui palju ei ole mu kätte läbi helmerid läinud! Kuid mul ei ole weel põhjust olnud nutta. Saigused ja mured on mulle tundmata, mu äri edeneb hästi, ja misti asi ei sunni mind kaebama. Warsti ei ole teemant pealegi enam mu omandus.“

„Laew wõib enne hukka minna, enne kui sa New-Yorgis oled,“ hüüdis riigimaakler jällegi.

„Usute, et sarnase laewaga õnnetus wõib juhtuda?“

arwas Abraham's naeratades.

Ma eitasin iseteadwalt. „Muidu ei sõidaks ma ometi „Neederlandiga.“ „Titanic'i“ saatus meile arwatawaste osaks ei lange, sest iga ettewaatlik kapten on selle loo omale õpetuseks kõrwa taha pannud.“

Abraham's nikutas heakskiitwalt pead. Lõpuks surus ta mu kätt.

„Täitsa minu arwamine, mu herra. Teised rahwad ehitawad weelgi suuremaid laewo — neist wõime õppida. Siis tohin teile wist „jällenagemiseni“ ütelda?“

„Tingimata!“ wastasin mina ja surusin usaldawalt ta kätt.

Nüüd, kus mul nii lahke reisiristisiline oli, rõõmustasin kahewõrra paljudotawa reisi üle — laewal, mille kiil esimest korda okeani rohelist laineid künda pidi.

Kolm ristikest.

Juimestest laugel . . . metjas
seisawad kolm ristikest —
mis on kirelt koltu löödud
tooreist lahehalgudest.

Ristid seiswad wõfastikus
üheteisest eemal reas —
tutwat Eesti wenna nime
filmasin seal teiste seas. —

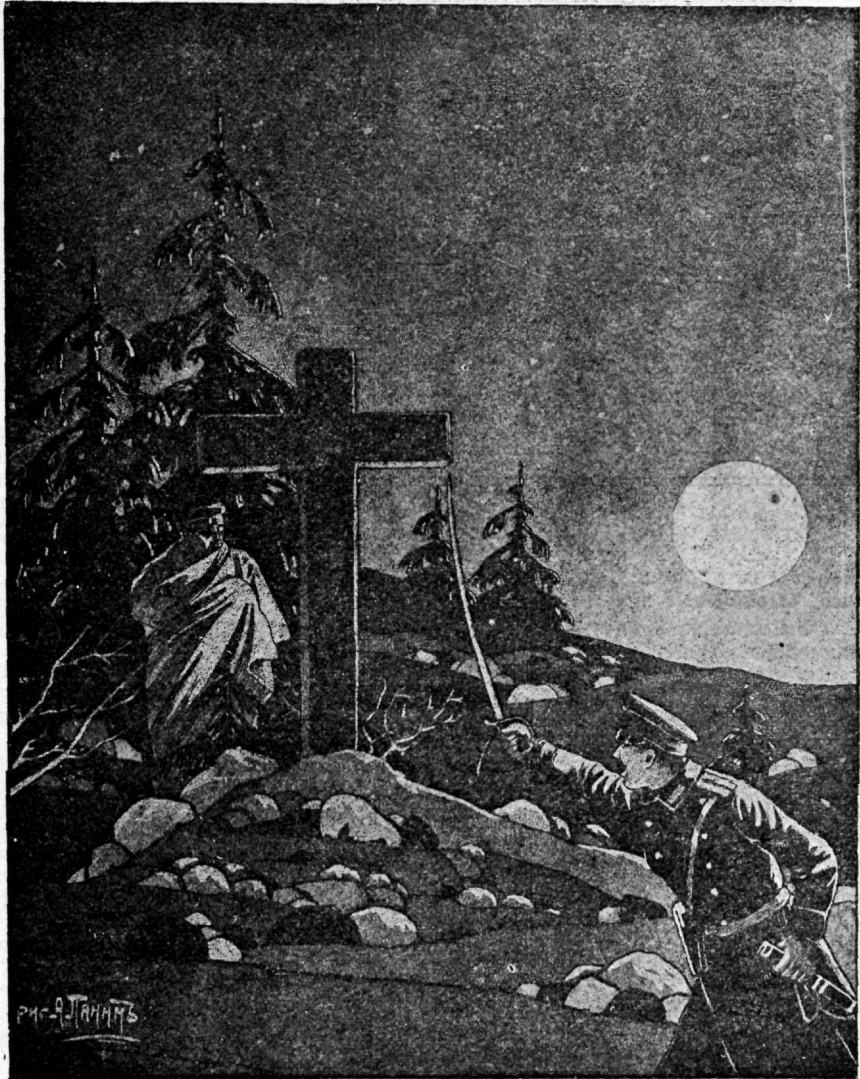
Suguwend, su noore elu
riisus tige plüskituul;
näkkid sind warjab muld, mis wilu,
sinu haulal surwe tuul

jutustab: „kuis wäljas ilmas
flau wennad wõitlewad,
jutustab: kuis neiu filmas
tekkind walupisarad . . .“

Suguwend, oh hinga rahus,
elagu su mälestus . . .
Siitgagu kui pätle õhus
sinu nimi rahwa suus . . .

Karl Raafil.

Pühendatud langenud suguwennale.
Ehjawäljal, 12. 10. 15.



Wene ohwitjer ilmub sõjawäljal wiirastusena Bulgaria ohwitserile, kes
selle tagajärjel nõrgameelselt jääb.

Naugemata jõul kihutas „Niederland“ edasi, wastu
õõb, ku gi Neufundlandi läheduses harilik kerge udu wee-
lõrbele wajas.

„Maadake, me ei saa ainustki jäämäge näha!“ arwas
Abrahams ja määstis end tihedamine oma pakku mantlisse.
„Noh, kapten on wana merelaru. Kõll ta teab, mis tal
leha tuleb. Nähtawaste sõidab laew endise kiirusega.“

Me seifime mõlemad laewalael ja waatasime lagedale
weewäljale. Pilad laternate read peegelnesis tumedates,
woogawates lainetes, mis ühetoonilise wiisiga wastu laewa-
planke paiskasis. Saalist kõlas naer, klaasihelin ja klaveri-
mäng.

„Kas ei oleks parem, kui ka meie alla lähetsime. Iim
lähed märksa jahedamaks,“ ütles Abrahams.

Et ma wäsinud olin, läksin lohe kajuti, kuna Abra-
hams saalis weel weidi mängida tahtis.

Parajaste olin enesest üllriibed ära heitnud, kui laewa-
kere kergelt wapustati, ifegi mitte nii tugewalt, et mina
oleksin wankunud. Lundus, nagu oleks „Niederland“ mõnda
wõesplewat asja puudutanud. Ma kuulatasin weidi, kuid

ei kuulnud midagi kahtlast; siis wõtsin enese riidest lahti ja
läksin woodi. Mõne minuti pärast jäin magama.

Ükki äratas mind äge koputamine. Uniselt sirgusin ja
jäin kuulutama.

„Tõuske ruttu üles ja pange omale päästewöö ümber!“
kuulsin oma kajuti stewardi häält.

Rohe olin woodist wäljas ja tegin kajutiukse lahti.
Seledalt põles elektrivalgus ja walgustas käiku, mille igast
uksest ehmatanud, unised wõi pahased pead wälja waatasid.

„Mis siis on juhtunud, steward, et te meid segate?“
küsis keegi daam ebaarmuikult.

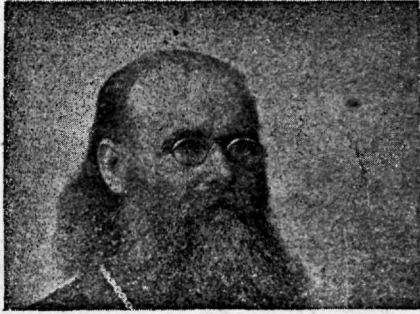
Steward lehtis õlgu. „Kapteni käsi, madam. Me
oleme weeall olewa jäämäe otsa sattunud.“

Daam kilas hirmu pärast ja kadus kajuti.

„On mingi hädaohtu olemas?“ küsisin stewardilt.

„Selle peale ei ole mõteldagi! — Kuid wana on wäga
ettewaatlik,“ wastas see, edasi jootstes.

Kuigi ta wastas mu peale head mõju awalbas, arwasin
siiski kohaseks, ennast riidesse panna, et näha saada, kuidas
laewalael lugu on.



Wanem Pühtitsa kloostri preester
U. Luba,
nüüd aga sõjaväeljal Suidiõnasti polgu prees-
ter. Preester Luba on sõjaväeljal oma kabe
pojaga ja tütar on balastata dena Noitwas
sõjaväe laatsaretis. Kõit wabatahtl. ise läinud.



A. Wiren,
Eõrwast.
Coomaarst. Sõja algusest sõjaväeljal.



Paul Grünner,
Eipnit.
Tegewas sõjaväes.

Parajaste tahtsin kajutiust kinni panna, kui käiku oh-
wittter ilmus. Ta oli ärewuses, sest häälel oli kuiv, lähisew
kõla, kui ta hüüdis: „Naisterahwad ja lapsed kohe laewa-
laele, et paatidesse minna!“

Selle hüüu mõju oli ootamata, hirmutaw. Mõgul oldi
mureta, mõib olla pahane, et õõrahu segati, nüüd aga
wõttis arwamine maad, et asi siiski tagajärjetam on, kui
arwati.

Kerges riides tormasid naisterahwad, lapsed kätel,
laewalaele.

Et aga laewaltigutustes mingi iseäraldust märgata ei
olnud, wõtsin omale enam aega. Tõmbasin omale halli
reisikõlbonna selga ja sidusin pesu ümber, siis istusin sohvale,
et saab-rid jalga panna.

„Hallo, seadte end reisiwalmis,“ kuulsin naerwat häält.

„Üleswoadates filmasin Hendrik Abrahams'i.“

„Tulen praegu saalist. Me mäng jäi pooleli,“ lissas ta
feketawalt juure.

Sel filmapilgul hakkas laew wajuma. Me filmad waa-
tasid üheteisele otsatus hirmus otsa.

„Ülewal lael kostis kisa, hüüdmine ja müra.“

„Laew wajub!“ hüüdsin mina. „Tulge laewalaele!“

„Ima et enesele aega oleksin annud, surusin Abrahams'i
käitu, sealt trepini, mis laele wiis. Ta täitis kõite ma-
fiinult.“

Ülewal walitses õudsest mõjum rahu. Ohwitserid andsid
raugenud häälega kästusid ja olid naisterahwastele igate-
wiisi abiks. Ainult nuuksumine ja mõne lapse nutt segas
wa kuit. Oli, nagu oleks äkiline õnnetus kõit inimesed
kangets teinud, sest kõit täitsid automatlikult ohwitseride
kästu.

Ma katsusin hästi Abrahams'i läheduses wiibida. Ta
oli täiäsa ära kahwatanud ja küsis ikka abitult: „Mis me
peame tegema? — Mis me peame tegema?“

„Hüwake paatil — Eõdasi, mu herrad, meil ei ole enam
aega kaotada!“

Eõtmene ohwitser andis meile kärebas komandotoonis
kästu.

Nagu poolunes hüppasin paati. Mulle järgnes
Abrahams.

Kui ma jälle wähe mõtelda suutsin, olime laewast ju
õige kaugel — sest sealt paisisid ju kolm rida laternaid.
Üle laewanina uhtusid laened, kuid ikka weel kostis lael
hüüdes ja hädatäsa.

Ma surusin enese paadi nurka ja waatasin osawõtmis-
feta laewa poo e. Mul oli tundmus, nagu oleks see kõit
wäga igapäewane. Sellest kõigest olid lehed „Titanic'i“ hulla-
minetu ajal üleliia kirjutatud.

„Jumala pärast, mu kohwer on weel kajutis! Mu
kohweris on aga „Trawantore täht!“ hüüdis Abrahams
äkitsest ja kahmas trampilikult mu käewarrest kinni. „Me

peame tagasi! — Ma pean laewalt oma teemandi tooma!“
hüüdis ta aerutawatele madrustele.

Meremehed naersid ja kästisid teda sinna ujuda, sest
neil ei olla sarnaste rumalustega tegemist.

„Laewalael on ju weel inimesi!“ ütles Abrahams, ja
hakkas paluma, käskima ja wannutama. Kui madrused
ainult õlasi lehitasid, pakkus ta neile raha. Lõpuks lubas
ta igatihele sada kuldnat.

Aerutajad peatasid. Nad olid kõit waeses, pealegi
olid nad nüüd warandusest ilma — ja saja kuldna eest
wõib juba midagi peale hakata.

„Siitwa, herra! Me läheme weel kord laewa juure.
Kuid tehte ruttu, muidu ei oota me teid!“

„Ma tean ju, kus kohwer seisab!“ ütles Abrahams ter-
gendatult hingates.

Ülejäanud reisiijate seas näis suur ärewus walitsema.
Kõit õõwailuse kostis sõimamised ja kisa, mille wahel end
wahel kapteni pitskehäl segas; kõit ajas mulle külma wärina
üle ihu. Laewalt rippusid mõned kõied ja nõõrid alla
merekinnale. Nende poole küürisid madrused. Ja ühte
mõõda ronis Hendrik Abrahams laewalaele.

Ma nägin teda weel kajutisse minemat.

Mitu minutit läts mõõda. Paadisõlajatele olid nad tunnid.

Paat paadi järgi libises eemale, ja lael muutus ikka
waitsemaks. Oli, nagu oleks kõit reisiijad päästetud, sest
„Neederland“ oli küllalilist paatidega warustatud — tänu
„Titanic'ile.“

Seal, äkki wajus laew küljeli.

„Ta wajub!“ kisedasid madrused, ja ilma arupidamata
seadsid nad aerud joone. Mu filmad wiibisid laewal. Oli
see wõimalik, et madrused teemandi kaupmehe laewale jä-
tatsid? — Kuid häda, enese eest hoolitsemine mõjusid nii,
et nad, kuigi wastumeelselt, seda siisti tegid.

Hommil hakkas koitma, ja selgelt wõisime laewa näha.

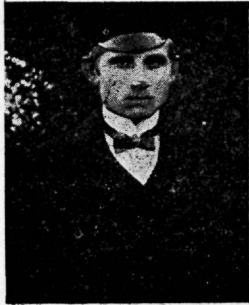
Üks ainus mees seisis weel komandosõljal — kapten.
Ta tahtis auja meremehena surra.

Seda kõite wõisin paadist näha, ja mu siidamelõõl oli
aeglane ja raste. Ükki käis tujatus mu läbi keha. Kap-
teni kõrwale ilmus kellegi teise mehe kogu. Hendrik Abra-
hams. Ta keerutas oma nahast käekohwrit.

„Kas me ta laewalaelt ära toome?“ küsis teegi madrustest.
„Ei!“ wastas pootsmann karmilt. „See oleks me kõi-
tude surm!“

Laewalt oli ta seda ütelnud, kui laewanina weelgi
wajus — ja ühte „Neederland“ läks kui nool merepõhja.
Kuristades ja kahisedes läid lained üle õnnetu laewa koku.
Tahmata paljastasid madrused oma pead; siis aga kah-
masid nad uuel jõul aerudest kinni, ja warsti ruttas laew
ikka kaugemale ja kaugemale kohast, kus me praegu kurb-
mängu pealkaatajatels olime.

„Trawantore täht“ oli omale wiimase ohwri nõudnud.



Karl Nlem,
Viru Nigulast.
Segewas sõjawäes.



August Kampmann,
Värnu.
Segewas sõjawäes.



Erich Gerber,
Patbest.
Segewas sõjawäes.



P. Madisson,
Lellest.
Kalgas paran. komand.



Jaan Tolmats,
Tallinnast.
Segewas sõjawäes.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Wootele Meikapp.

Õtse meie ees harwade mändide wahel seisis waenlase äravõtmata taewit. Paremal pool oli lai, eluta legendid. Üks meie wahtidest, kes waenlasti filmas pidas ja ennast sealjuures tübeda männi tüwe taha warjas, märkas täitfa ootamatalt selle legendikul meie poole roomawaid sakslasi. Ta luges neid mõnikümme isikut ning teatas sellest wiibimata oma lähemale ülemusele, alamohwitserile. — Oli selge, et waenlane juba pealetungimist algas...

Meie seadime endid selle wastu walmis... Lääks mõni igawikutaoline minut mööda. Kõlas „hurra!“ Juba ilmuwad tübedad sakslaste salgad tähendatud legendikul nähtawale. Nende ees astus ohwitser, haljast mõõla käes hoides. Semale järgnesiwad umbes sada waenlast. Meie ootasime...

Käsi oli ainult siis kogupantu anda, kui komandeeritakse. — Meie ülemus, lipnik S., tahtis neid lasta üsna lähedale tulla. Meie pähe ajus wõigas mõte... Aga mis siis, kui nad lõpuks ometi meilt kingu ära wõtawad?!...

Korruga kõlas komando: „Pli!“...

Saksa ohwitser haaras kätega õhku ja kukkus selle peale maha. Tema koristawad ta ligidalseisjad alamwäelised weidi kaugeemale. Ohwitseri ja mõne feltšimehe langemine sünnitas pealetungijates segadust. Meie saadetused läksiwad kõik märkt. Lõpuks otjustasiwad nad kõik legendikul seisatama jääda. —

Kõlas nende wahtmeistri komando: „Liegen!“ (Maha heita).

See awar legendid oli neile niisama hea kui haud. Ra lamades tabasiwad meie kuulid neid. Beerandunni pärast oliwad kõik need lamawad waenlased seal wõitluserinnast kõrwaldatud — kas haawatud, wõi tapetud.

Waenlase sellefordne pealetungimine oli tagasi löödud. — Mis edaspidi tuleb?!...

LVIII.

Ra meil oli kaotust ja õige walusaid... Meie ülemus, lipnik S., langes. Peale selle, kui ta „pli“ komandas ja waenlase ohwitseri langewat nägi, sattus ta lahingu tuhinasse ning hüppas kingule, et binokli läbi waenlase segadust waadelda. Seal tabas teda ja tema kõrwal seisjat alamohwitseri G. waenlase kuul. Peab ütlemata, et sakslaste seas wäga häid kiitisi leidub.

Meie tajuime neile aga oma ülemuse eest hästi kätte. Meie meeololu tõusis jällegi, kui nägime, et meie nende pealetungimise tagasi löime. Mis pärast tuleb, on üks sama kõik. Praegu aga tapšime meie niisama palju waenlasti, kui meid endid üleüldse oli. — Tungigu weel kord peale, see lähed neile niisama kallid matšma.

Legendikul lamawate sakslaste seas liigutasiwad endid mõned haawatud. Meisse ajub metšik mõte. — Hommikul tahtsiwad meie kats sanitari ühte raskest haawatut

koristada. Sakslased märkasiwad neid. Nad nägiwad wäga hässi, et need sanitarid on, fiiski lastsiwad nad nende peale — tapšiwad mõlemad sanitarid ja ta selle raskest haawatu. Meisse ajus nüüd kättematšimeha... neile sellest naga wastata.

Waatame, langenute seast tõuseb ohwitser püsti... Ümbruses on laialepillatud käsigranatid. Waenlane ei jõudnud neid meie peale süstata. Ohwitser wõtub pikkamisi mingijuguse asja tastust wälja ning mähhib taela ümber. Meie wõime wäga hästi isegi tema habemes nägu näha. Waatame ja ootame, mis edasi sünnib...

Korruga langeb ta tagasi ja kostab meeleheitlik hüüd, õieti karjumine: „Ei, ei, ei, ma ei taha“ ja langeb surnult maha. Tema püstitõus oli wiimane surmaeelne wigumine enne manalasse minekut. Nüüd tõuseb teine Saksa ohwitser püsti, lafeb kats pauku õhku, kuid meie poolt hästisihitud kuul sunnib teda igaweseks waitima.

LIX.

Meie istume kui mahajäetutena saarel. Jälle ümbritseb meid õubne waitus. Mis tawatsewad waenlased ette wõtta? Suudame meie siin õhtuni piisida? Suudame siis õõ kätte all pääseda. Tuleb meie abi, et meie waenlast weel kaugeemale suudaks ajada? — Sarnased mõtted wilksatawad meie ajudes.

Saadame oma ohwitseri ja alamohwitseri surnutehad polgu-staabi poole teele. Wiimane oli tubli soldat, kahe Georgi risti omanik, nüüd sai ta komando — männiristi!... Meid ei kohuta surm ja kui meie endid warjame, siis teeme meie seda loomusunnilikult, sagedaste ka, et oma elu wõimalikult kallist müüa.

Saime weel kurwa teate. — Meie noorem ohwitser, lipnik G., kes meie pahemal tiival oli, ja wast paari nädala eest tuue ja poole kuulise haigemajas rawitsemisel wiibimise järele uueste tagasi tuli, oli waenlase kuuli läbi tapetud. See rõhus meeleolu...

Waenlase tšhumadanid lõhlewad aga wahetpidamata meie selja taga. Ei saa meie — ei edasi ega ka tagasi astuda.

Need, kes padrunid läksiwad tooma, ei pääsenud kaugele ning jaiwad mõlemad šrapnellitõubude läbi haawata. Meie kogusime wiimased käsigranatid kokku, nende seas ka mõned sakslaste omad. Et meil padrunid otša hakkasiwad lõppemo, kogusime waenlase piisid ja padrunid kokku ning otjustasime hädatõrral neid tarwitada. Wõiwikuni oli aga weel pikk aeg...

Sõõgitahtmine oli kadunud, kuigi eila õhtust peale keegi meie seast leiwaraafuteksti ei olnud jõõnud. Kelleldele iju oli, need äsfiwad sakslaste leida ja konferwiifi. Sju oli ainult suitsetada.

Waenlane nägi, et temal wõimata on seda tinku ära wõtta, ning ta hakkas siia tšhumadanid saatma. Juba lõhkesti üks šrapnell meie pea kohal, sellele järgnes teine, kolmas, neljas... Sakslased saatsiwad siia laenguid mit-

metest batareidest. Kink on peagi metallitükkidega üle piserdatud.

Mitte surm ei ole kohutav, ainult üks mõte täidab meid: — — — juudame meie siin kuni widewikuni pässida!

* * *

Meisse asub lootusesäde, et widewikul stia meie referwid meie abiks ilmuvad ja meid päästavad, ning nii ootame õhtut närwilisel põnewusel. . . Jõudswadki.

LV.

14. aprill. Täna oli waenlase suurtükiteule andmine meie asupaiga ja referwide peale isearanis äge ning kestis wahetpidamata päew läbi, kuni õhtu kell kuueni.

Pühade ajal andsin ma ühes oma pesuga ka meie ülemuse pesu L. klassesse pesta. Et dentshit ei teadnud, misfugufes haluppis pesu pesta oli, tõi ta ülemuse käest woltuse ning saatis mind pesu järele. — Ööd olin ma tuleliinilt umbes kahessa wersta eemal meifatuta all palatis, kus meie kõõgid wiibswad. Siin kuulsin ma, et päewal waenlase aeroplanid stia pommist pildunud. Rats alamwäelst saanud surma, kolm haawata.

Hommiku kell nelja ajal äratas mind mürin üles. Kui filmad awastin, sain ma aru, et see maruline tuleandmine waenlase poolt on. Kingu pealt waadates nägin ma, et tuleliin terwelt suurtükiteule laengute suitsupilwega taetud on kui tiheda augustikuu hommikuse uduga. — Ma jõin teed, süda oli rahutu, kui L. küla poole, tuleliinilt veel kaugemale, teele asusin. Sln oli õige tuum, mispärawt ma tigutäigul sammusin. Kraadiklaas näitas il'e kahetsateistkümmet pügala sooja. Jgaalpool haljendab rohi.

Kui külast tagasi tulim, peatafin ma metsa all, kus meie pühade ajal biwuakis olime, meie muusikatoori meeste juures, sõin lõunat ja heitsin puhtama, et posti oodata.

Kui pealelõunat kell nelja ajal ütles ärtafin, seletas eestlane Kilo, kes laua ääres istus ja liht partituri ära kirjutas, et meie polgu komander, volkownik Tsh. peast lootusetu haawatud on ja siit läbi wiibud. Meisaalune ja teed olla suurtükiteule hobuseid ja koormaid täis. Satslased olla peale tunginud, paljud langenud wangi. Wähased, kes saanud, need põgenenud. Kõit suurtükid jäänud waenlasele saagiks.

Wälja tulles nägin tõeste tee ja meisaaluse suurtükide laengulastidega täidetud olewat. Uhtlast nägin ma ka aga wõõraid poltuft tuleliini poole sammawat.

Kui kõõtide asupaiga juure jõubfin, puutusin eestlase Titlatiga kokku, kes nüüd haawatute ja surruandjate komandos on. Tema seletas, et nad staabi lähedal referwis seisnud. Seal tagunud waenlase ishumadanid kõit muldonnid puruks. Tuleliinil, kaewitute kohal, keenuid kõit kui katlas. Tema ei olla sarnast tuleandmist veel näinud. Korraga hakkunud satslased nende asupaiga peale kuulipildujatest kuulisti wihmasajuna läkitama, ning nad taganenud. Ta näinud weel, et paljud lerged suurtükid päästetud olud ja mitte waenlasele ei ole jäänud. Kuwendat roodu, kust tema pärit, näinud ta ka. Seal olud wiiskümmend meest jarel, mitte rohem.

Mituse asus rõhuw tundmus. Mii on lugu teise bataljoniga, mis teewad aga esimene ja neljas, kes tuleliinil wiibwad? — Mis teeb meie komando. Kuidas on nendega lugu?

Öö saatsin arewuses ja uneta mööda. Tuleliinil kees elu, raketid walgustaswad ämarat lewadeööd ja suurtükid paukuswad alalõpmata. Wast hommikupoole ööd uinufin ma, kuid meid äratati enne päitesetõusu üles ja kästi kaugemale L. küla juure kolida.

Ufufime teele. Hommik oli jõe. Rõõd kuttuswad lähedal kuustus. Tuleliinil oli wagune kui haud.

Rantsleis kuulsin ma, et esimene, neljas ja teine bataljon õige raskete on kannatanud. Paljud wangi langenud. Keerastin sineli rulli ja lätsin omast otsima. Leidfin nad S. juures kõrgustitu jalal. Siin nägin, et kuulujutud ainult osalt kinnitust leidswad. — Meie komandost oliwad tatskümmendkahesa meest wangi langenud. Just ennem

tuleliinile minekut täiendati meie komandot, nii et see seitsetümmendühaksa meest suur oli.

Batareidid ei saanud aga satslased endi poole wedada, sest meie omad wõtswad wastupealetungimise ette. Et meie omad neid ära ei saaks wedada, taguswad nad waiad suure rutuga maa sisse ja siduswad raitad olastraadiga kinni. Beale nende togassurumist raiufime traadid tatti ja wedasime suurtükid ära.

Järelejäänud mehed kujulastwad oma taganemist järgmiselt:

Nad puhanud muldonnides ega ole seda misti pannud, et waenlane umbrust kaunis ägedaste pommitanud, sealjuures lämmastawat gaasi tarwitades. Nad keetud teed ja hakkunud jooma. Seal märganud üks nendest, et roodu meestest mõned ükfitud joostes taganewad. Ka näinud ta, et satslased neid pahemalt ja paremalt poolt ümberpiirata ähwardawad.

Kõit mõelnud nüüd ainult põgenemise peale, sest wastuhakkamine waenlasele, kelle arw palju suurem oli — oleks mõtteta olud. Ainult püss, padrunid ja käsigranatid suudetud kaasa wõtta. Maha jäetud labidad, kirtad, kirtwed, supindud, asjadetodid ühes pesuga, mõned ifegi sinelid ja saapad.

Kuulid winguwad kõrwade ääres; paljud kuttunud haawatuna maha, nende seas ka pommipildujate komando wanem S. Shrapnellid lõhtenud ees, taga ja mõlemil pool kõrwal ning pea kohal. Saengud laotanud lämmastawat gaasi laiale, mis aga kange tuule poolt kõhe ära pühitud. Siiski olud see nii kange, et filmad lipitama ja weit tilkuma wõtnud.

Silmunud abiks ruttanud polt kohale ja nad pääsenud.

Kahju, et meie omad kõit rasked suurtükid siit enne plühi ära koristafwad, arwamises olles, et waenlane katset ei tee peale tungida. Olets need siin olud, waewalt olets ta suutnud meid taganema fundida.

LXI.

17. aprilli õhtul wastu 18. aprilli saadeti meie komando ühes L. polgu maatunlastega kaewitute waheliselt platsilt, kus meie batareid seifwad, laenguid ja testasi korjama. Meie tasfifime lühikse öö jostjul üle neljasaja laengu ja kasta ära. Leidfime, et waenlase kahju ka tuntaw on olud. Wäli R. järwe ja jõe ning K. ja Cz. külade wahel oli nende surruhadega täidetud. Suuremait jaolt oliwad nad oma gaasi ja laengute läbi otfa saanud. Miijamuti leidus nende surruhadest R. S. ja B. külade wahel ning W. folwargi umbruses.

Esmapäewal, 18. aprillil puhtafime selle raske töö järele kuni lõuneni Olets weel kawengi pöönanud, kuid äratati üles. . . Teelond algos. — Polt asus umbes poolteist wersta L. külast eemale U. lähedale muldonnidesse.

Sln oli lämmastaw-tuum ja tee tolmas. Sammufime tolmutpilwes kui jahukastis ning, kohale jõudes, olime meie bullemad kui rehelifed. Kohale jõudes oli esimene töö jõe äärde asuda, enefe pea, kael, nägu ja käed puhtaks küürida. Beale selle keetfime teed, et kurtu tolmuft loputada.

* * *

20. aprill. Elame waitist biwuaki elu edasi. Tunnen jagedaste wõigast ükfitudust, kuid, üleelatud siindmufi meelde-tuletades, loen ma siiski biwuaki-elu tuleliinil wiibimiseft paremaks. Igawuse eemalepeletufeks loen romanifi ja kurlan meie muusikatoori mängu. (Järgneb.)

Roduloomade arstimine

on kõige targem loomaarsti raamat. Jga haiguse kohta selged juhatused ja läbiproowitud arstirohud.

Sind 30 kop. Rõwas kõites 40 kop.



Kannal.

Rõneleja koer.

Frédéric Boutët' järele Heino Sõmer.

Lugu, mida ma teile, minu sõbrad, jutustan, on õpetlik ja liigutaw; õpetlik, sest ta näitab, palju genialisust wõib inimene eneses, wõitluses olemasolu eest, ilmutada, selle fütseamifets, milles saatus teda mitteõigelt tagandas; liigutaw, sest ta õpetab meid, kuiwõrd meie nelsjalgsete sõprade tunded delikatset on ja kuidas nendega ümber peab käima, et nende wäikesed südamed mitte kurjaks ei saaks ja et neis mitte kahtlust oma isanda wastu ei tärkaks, kõige kõrgema armastuse ajemele ilmas. . .

Minu jutustuse kangelaste nimed olid Barfen ja Ufor. Barfen oli isandaks, Ufor — tema koer. Nemad armastasid teineteist väga, kuid, õigust öelda, oli Ufor rohkem Barfeni külge liitunud, kui teine esimehele; eespool selgub see täies tõsiduses.

Kahlemata, teie olete Barfenist kuulnud? Ta oli üli-
kawal ja -osaw ja tegi palju imelikku asju; kuid kunagi ei

näitanud ta ennast nii üllesleidlikuna, kui wägiteos rääkwa toeraga, ja ei enne ega pärast ei saanud keegi temast üle.

Sarnase „latse“ tõrdaminekuks on tarwis kõigepealt „üliinimisust“, ja sedamööda üksteist misisugust, peasi aga, sõnakuulelikku ja mittehaikuwat koera. —

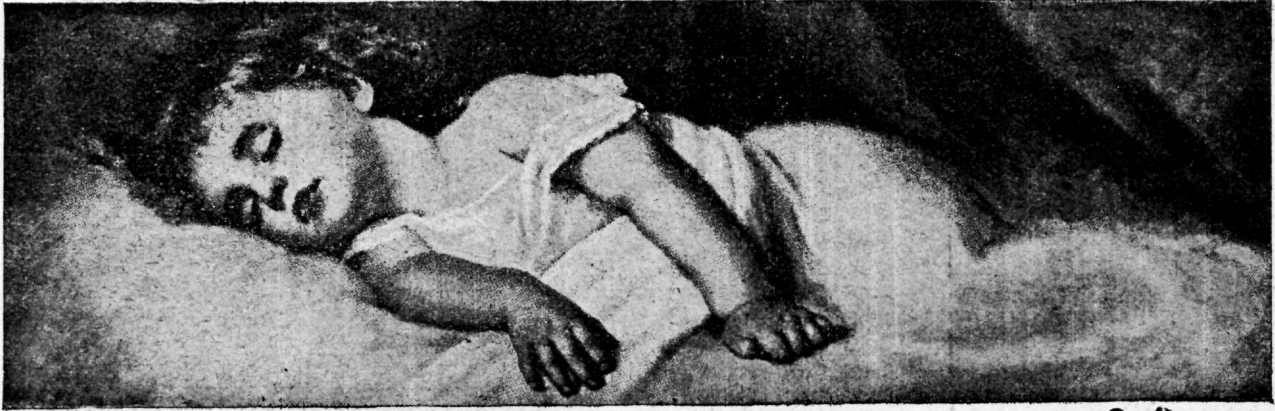
Ufor ei olnud mingisugusest kindlast tõust, kuid tal oli naljakas nina, millel eest waadates õõtsulliga sarnasust oli, küljepealt aga tuletas see haugi meele. Kui Barfen temale filmi pilgutab, siis tegi koer isesugust liigutust, kuid italg ei nähtud teda haukuwana.

Ja ükskord, kupongide malfupäewal, läks Barfen panga lähedusesse restoraani. Seal oli ainult üks inimene, nähtawaste ümbrusest maapidaja, kes rahulikult, üksteisile näoilmega sõi.

Einet walmis tellides, hakkas Barfen sõõma ja ajalehte lugema. Korraga ei saanud Ufor, kes himuga liha peale waatas, ennast pidada ja ütles:

„Noh, kuidas? Uga mina? . . . Kas mulle süüa ei ole määratud?“

„Waii, Ufor!“ karjus tema peale Barfen.



Magus uni.

„See on, kuidas — waiti?“ ütles Alor segaselt. „Sina sööd, aga mina ei saa midagi? Häbene!“

„Waiti, Alor!“ kordas teistkorda Barfen karmilt, aja-
lehte kulluda lastes. „Mina ju keelasin sulle ära, teiste
juuresolekul rääkida.“

„Mina ootasin, kuni kellner ära läheb,“ tähendas Alor.
„Ma suren nälga . . .“

Sis andis Barfen temale rasva sisse kastetud leiwa-
tüki. Naabruses istuv mõisnik jättis söömise järele ja
waatas imestusega Alori peale.

„Mis see tähendab,“ ütles korruga Alor. „See elewant
piilus mind niifuguste filmadega, nagu tahaks mind ära
süüa!“

„Waiti, lojus!“ peatas teda Barfen.

„Wabandage, herra,“ katkestas teda mõisnik rõhutatud
häälega, wabandage uudishimu pärast. . . Kas tõeste see
koer räägib?“

„Nagu näete,“ vastas Barfen üksteiselt.

„Teie õpetasite teda?“

„Jah,“ vastas külmalt ja järsult Barfen, koera omanik.

„Wabandage, herra . . . kuid see on nii imelik. . .“

Kuidas teie seda tegite?“

„Do!“ hüüdis kibedas naerus Barfen. „See on minu
saladus, mille peale ma oma elu wiisteist aastat ja kõik
oma waranduse olen raiskanud. Ja lubage seda parem
minu teada hoida.“

„Ja ja, arusaadaw, wabandage. . . Weel üks küsimus:
teie olite esimene, kel torda läks. . .“

„Ei,“ vastas murtult Barfen. „Mina ainult kordasin
wana tattet, mida ennewanaste palju tarwitati. Plinius
wanem juba tundis seda.“

„Tõeste, tõeste,“ tõttas mõisnik nõusse heitma, kes näh-
tawaste mitte väga kindel klassikalises kirjanduses polnud.
„Igal juhtumisel, see on imelik. . . Aga selge, olge head,
kas teie selle imeloomaga veel ülesastunud pole?“

„Oh ei, kunagi! Minult teil läks kordo minu rääkimat
koera kuulata; siiski, ma wõtan arwesse teie tõlise oleku,
mis korralikule inimese kohane.“

„Mina õpetasin,“ ütles äkki Alor, leida ära süütes.
„Nüüd tahaksin ma midagi muud. . . Ja ja teeksid hästi,
kui minu üle mitte ei loobitaks. . .“

„Oh, see on juba liig!“ rääkis Barfen ärewalt.

„Andte andeks,“ fegas mõisnik, armsalt Alori poole
waadates, „lubage mind, mu. . . mu sõbrake, teid millegagi
wõõrustada ja teile paar küsimust ette panna. . .“

„Ülihea! Wõõrusta mind pirukatega ühes šokoladi
kreemiga ja koore-kohwiga,“ oli Alor nõus. „Rääkida aga
mina sinuga ei taha; mulle ei meeldi sinu näo-ilme.“

„Suurepäraline!“ hüüdis naerdes mõisnik. „Suwitaw!
Ha-ha-ha! . . .“

Pirukaid ja kohwi tellides, istus ta oma koha peale ja
fõi mõttes edasi. Barfen jäi jälle lehte lugema, ja Alor
algas pirukate sööki. Ükki pani mõisnik salwrätiku kõrwale
ja küsis Barfenilt:

„See on teil ainuke eksemplar, kellel rääkimise-and on?“

„Ei, mul on neid veel tats. Nad on Alorist targemad:
räägivad Pariisi murrakut ja laulawad Inglise lauluteki
suurepäralise väljaitlemisega.“

„Minust targemad?“ küsis Alor. „Mida veel! Kõige-
pealt — m i n a õpetasin neid seda tegema!“

„Tema wõib ka õpetuseandjaks olla!“ lõpulitult imes-
tas naaber. „Imelik! . . . Kuulge, herra, ma ostan ta
teilt ära!“

„Ei mitte, ialgil!“

„See on nüüd hea,“ kütis Barfeni Alor. „Mind ä r a
osta? Kelleks ja mind peab?“

„Ma ostan ta teilt ära,“ algas jällegi mõisnik, „ehk
astume kompaniisse. . . Mina ehitan algupärase ruumi,
teen hülgawa reklaame. . . Meid ootab warandus!“

„Tean seda väga hästi,“ wankus Barfen. „Mul oligi
kord juba mõte üle okeani reisida ja oma kaswandikka
ühisriikides näidata. . .“

„Herra,“ sai paks maapidaja elawats. „Mis jaoks teil
kolme tarwis on? Mõluge mulle Alor ära ja sõtte teis-
tega. . . Wiististe olete oludes kitenadatud? Jumala pärast,
wabandage minu mittekorrapärajust. . . Kuid ma olen
walmis teile hästi maksma. . .“

„Mina ei taha,“ üirgas Alor. „Ära müü mind. Sa
tead väga hästi, et ettewõtja eila õhtul sulle tarwitiku
summa lubas ette anda. . .“

„Herra,“ palus mõisnik. „Kõik ettewõtjad on petised.
Teie jääte wõlgadesse! Kui aga Alori mulle müüte, jääb
teile täielik tegewuse wabadus. . . Mõegi saatust juhatas
meid ühisele õnnele. . . Selge, wiietuhandega olete teie
rahul?“

„Ei!“ karjus Alor. „Teine pakub sulle kümmetuhat
teetukude katmisets. . . Ära müü mind! Mina tahan Ame-
rikasse sõita!“

„Herra,“ rääkis Barfen. „Asi pole siin sugugi rahas. . .“

„Kuulge,“ käis teine peale, „tahetuhat. . .“

„Mõtle oma kohuse peale!“ karjus Alor. „Ära jäta
mind üksi! Ma olen itka armast ja rõõmus. . . Kui sa
tahad, olen walmis parlamendi kõnesi pidama. . .“

„Herra,“ ütles mõisnik: „nii siis jääb, kümmetuhat. . .“

„Ei,“ hulus Alor meeleheitlikult. „Ei! Mina ei taha!
Ära müü mind!“

„See on tarwilik,“ ütles Barfen. „Olen nõus, herra. . .
Wõlg junnib mind seda tegema. . . Sest et ma nüüd wõin
oma wõlad ära maksta, ilma et ma ennast kohustustega
kõidaksin. . . Andte kümmetuhat ja wõtte minu kõigetallim
kaswandit. . .“

"Oh ja südamele!" karjus Ufor. "Häbi ei ole sull!"
"Noh, noh, rahusta end, sõbrate," meelitas Barfen
toera: "see isand ei häbista sind."

"Ja, minu armas! Mina olen valmis teid käte peal
kandma!" lubas naaber.

Kuid äritatud Ufor, tema poole pöörates, hakkas teda
sõimama. Ja mida suurem oli riid, seda tugewamine kauples
tema uus omanik.

Raup oli koos, ja mõisnik luges Barfenile kümmetuhat
kätte, mille ta, tema sõnade järele, veel täna hommikul
pangast võtnud.

Siis võttis ta Ufori rihmapidi oma kätte, ja lõi kolm
läästid restoranist välja. Ufor hulus ja kippus ikka Barfeni
juure. Sellepärast ruttas uus omanik woormeest hüttdma,
mille peale toera waewaga sai webada.

Ja sel filmapilgul, pistis Ufor, kes nagu parajat minutit
ootas, pea tööla atnatesest välja ja hüüdis tigevalt oma
wanale peremehele:

"Teie olete mõlemad petifed ja käisite minuga häbe-
meta ümber! Et teid karistada, ei räägi ma oma elus
ühtegi sõna!"

Ja ta wiis, tõeste, oma ahwarduse läbi.

Kurat kahetümmendamaal aastafajal.



Ma in e: "Ma pean tõeste imestama: kui sa mind ko-
fifid, siis olid sa ingel, aga mitte inimene. Kas ma võidin
seda ette aimata, et sa wiie aasta pärast enese kuradiks
muudad!"

Ma e e s: "Sina ise oled mind selleks teinud!"

Ma in e: "Mina? Kuda nõnda? Misjugujuel wiifid?"

Ma e e s: "Sinu austajate hull ja sinu kingitud sarwed
on mind selle aja jooksul täieste kuradiks muutnud!"

Uus labororium.

Küll oli aga kärinat, mürinat, kui nad M. saarele sõitsid,
neeb kolm õde, üks halastaja, teine teist. Karta oli, et nüüd
siin löik pahurpidi pöördaks, sest see elamus, see wäljatükk
elujõud oli otse suurepäraline ja osalt ka nagu pisut koku-
ta. Saare eided lootsid, et nüüd ikka igast haigusest tõeste
lahiti saab, kui mitte korraga jalapealt, siis vähemaste paari
nädala jooksul, kus dekesed saarel wiibiwad ja meelt lahutawad.

Juba päikese tõuju ajal woolas lõunast ja läänest, idast
ja põhjast, loodest ja teshommitust eidefesi ja taadifesi, mit-
mel neist lapsed käeförwal, Metsapoe maja poole, kus deke-
sed asufid. Muidugi teada, et ju nii wara veel keegi abi
ei saanud, sest dekesed tahtfid, olgugi maal olles, ikka linna
moodi magada, siis pesta, pead fugeba, riidesse panna
ja kohwi juua, nõnda et haigete wastuwõtmise alles kell 10
ehk 1/211 wõis algada. Uga siis tehti ka ruttu ja laia jut-
ga. Halastajaõde andis rohtu ja efmest juhatusi, mida siis
teised õed inimestele (haigetele) lordasid ja wõimalikul kor-
ral hästi täiendasid. Sarnane õpewiis meeldib maainimes-
tele wäga: mida rohkem räägitakse, seda parem on tohter,
seda mõjuwam on rohi ja seda enam tekib haigeid. Peaasi
siin seifis aga selles, et abi ilma rahata anti, isegi rohu eest
ei nõutud maksu. "On ühed ütlemata head inimesed ja ime-
tohtrid, andtu Jumal neile terwist ja õnne!" lausufid eided,
taadid ühest suust (wõib olla ka ühest südamest). Tõele au
andes peab tunnistama, et esiofja ikka üsna rohkeste ka
päril rohtu anti, aga paljus neid nüüdsel kallil ajal dekes-
tel kaasas olla wõis? Muidugi õige wähe, ja lihtsamaid
ainult, aga ega selles wiga, tähtis ei ole siin rohi, waid
"nimi", et ta see olla, — see mõjub hästi.

Nõnda ajus siis korraga M. saarele "uus labororium",
kus igasuguseid haigeid käis ja k. igasugu haiguseid arstitti.
Kuulsus tõusis päew päewalt ikka kõrgemale abiofifiate
arm aina kerkis. Isegi seda tuli ette, et haiged aount nä-
dalise leiwatotiga wälja läksid, sest kuulu järele tuli waja
ju õige kaua sabas seista. M. saarlastel nimetasid neid sabu
juss-sabadeks, sest need annud ajuti laialt lehta, — haigusi
on ju wäga mitmet igu ja sorti ning suuremal hulgal
tuleb ikkagi ka kõhukorratufi ette, milleks siin mõned näitu-
sed toome. "Mis sul walutab, eideke?" — "Oh Jumal,
jah, üsna musta käib läbi, ei pidamist ega pidet, wesi mis
wesi!" See saab klaasi käie piparmünti keedetud weega
segatud; üks supilusikatäis iga sööma alla sisse wõtta.

"Kas peale määrada ka wõib?" päril haige laiemalt
ja tambid ise jalgade peal, sest kõht kipitab hulluste. —
"Pole waja," wastab õde lähidalt ja wõtab järgmise käfle.
"Teil mis walutab?"

"Mitte midagi ei waluta, kulla prellnad, aga soolikad
muidu wirisewad ja korisewad sees, et üsna häda kuulata.
Tullin koa abi otfima, nüüd nagu wäike töö waheaeg,
aega on."

Sellele antakse lihtsalt keedetud wett (soolikate loputu-
feks), aga et rohul rohkem rohu nägu ja osalt ka maitu
oleks, siis litsutakse tiikti 10 jõhwitak wee sisse katti — ja
asi korras. "Noh, mis pärast teie tulite?" — "Mina teiste
pärast näe waewa, jah, aina ikka teiste pärast. Näe, teise-
pere Tiinal piifke laps, imeb alles, aga juba hädad kallal-
kifendab mõnikord mitu tundi ühtehinge, kifub jalgu kokku,
— on teine wiist ää tehtud. Oleme katfunud koa ühte ja
teist fuitfetada ja sisse anda, aga ei aita ühti. Ehk teate
nõu wõi midagi rohtu anda?"

See wanaeit saab efitte tubliste tõreleda, et ebaus-
fombeid täita, ja wiimaks antakse natuke kõhulähitegemise
rohtu. Silmahaigetega on õed kõige rohkem hädas, sest rohtu
anda ei tea ja midagi õpetada ka ei julge, — rikuwad
oma nägemise hoopis ära. Kuid midagi nõu peab ometegi
andma, — mis pagana tohter ja muidu oled! Ja ain-
maks arstirohuku on siin külm teewesi ja teelibleb, millega
filmi niifutada ja õõsetel katta kätakfe. Wiimase rohuga ei
ole arukad külaeided mitte just hästi rahul, kuid lubawad
fiiski kasku täita.

Muude haigete hulgas oli ka Lomballanda Andrus.
Tal käia luupainaja peal, mõnel õõl korba tats-kolm. Ta
teada ise küll, kes see kurat olla, aga kätte ei faada. Andrus
palus "linnatohtreite" käest "figri-migri" salwi, millega

Dokohene wabandus.



Proua: „Aga, Liina, häbene ometi! Nagu ma aru jaan, tahab toonefurg sulle warsti wõeraks tulla?“

Toatüdruk: „Siis peaksite teie ju niisama häbenema, sest teie olete samas seisukorras.“

Proua: „Kuidas nii? Ma elan ometi oma mehega.“

Toatüdruk: „Noh, ega minagi mõne wõeraga pole tutvust teinud.“

fängi käre laubu wõida, — siis jääda „tallaja“ kinni mis natjatab. See salw olla inimese ja sea raswast toku teedetud, aga tust tema moal inimejeraska wõtta, — linnas saada seda tühja kurjategijate küjest küllalt. Argu puigelgu neud wastu ühti, tema teada seda selgeste, ja ega tema muidu ei tahta: tema wõida omalt poolt ka midagi toimetada, kui linnasakjad soowiwad. Tema teada jarnase wiguri, et kdi kroonumeheb, kas wõi kindralini, neid kõhe armastama hatata. Siin plaras Andrus üht ning teist oma wiguriteft, mis tihti lug nilbets tippusid minema, nii et temaga järsku lõpp tehti, — tästi külje peal mogada, siis labuda painaja isenesest. Muidugi ei jäänud wanamees sellega rahule, waid ahwardas „sigri-migri“ salwi edasi otfida, kas wõi Mostwani, maksu mis matjab . . .

Kolm nädalat wiibfid dekesed saarel, arstifid palju, puhlasid wähe ja sawwad ilma Andrusse abita kroonumeeste poolt pea iga samm peal sisse piiratud, nii ei mõnigi küla-eit tahtlaseft selle peale waatas, olgugi et siin selles „piiramises“ midagi halba ei olnud, waid ainult lõbusat seitslikku ajawiidet otjiti. G. L.

„Dige“ pilet. Reegi „raudtee jänēs“ on pingi all magama jäänud ja unise peaga jalad kogemata pingi alt wälja sirutanud, mis mööda minewale konduktorile silma hakkab. Wiimane aratab sõitja üles:

„Kas pilet on?“

„Dn!“

„Näita siia.“

„Sõitja näitab (tal on tõešte pilet).“

„Aga see on ju teera pilet!“

„Ma sõidan ju ka teera platks.“

tl.

Üliõpilased.

Nad olid juba teist aastat lahutamata sõbrad. Reegi ei olnud näinud weel Hansu ilma Jaanita mööda uulkitat lonkiwat, kus oli Hans oma pleekinud mütsiga ja lühikeks lõigatud „sattiga“, seal oli ka Jaan oma alati rõõmsate saabastega.

Das Hans omale kamaku leiba, siis oli Jaan kindel, et poolt sellest tema kõhus aset leidub, ja tõi Jaan omale sellegi „tuttawa“ torgowka käest paar finist ahwenat, siis haaras ka Hans ühe sabast kinni ja nureises tale oma kõhus ruumi.

Kui nad kahelisi kitsa laua taga, küljed wastamisi, ühe tooli peal istusid ja tuwpsid, (Hans oli stud. jur. ja Jaan stud. phil.), siis wajasid nende ifitud weel enam ühte, ja kui Hans siis juhtus nihutama, siis nihutas ka Jaan, ja kui Jaan aigutas, siis aigutas ka Hans. Ringi kui Hansul wiimaks mõtesse tuli filmi raamatu pealt ära liita ja ringutades magamaheitmist meelde tuletada, siis oli Jaanil tungiw tahmine juft sedas ma teha, ja need pugefid mõlemad nurka alati laulwasse woodisse, sel ad wastamisi, ning kui Hans norijema hakkas, siis aitas Jaan ka niilugule hirmsa hooga kaasa, et kanad teises seisnas kaagutama hakkasid.

Päike hakkas turiasi kõwemine põletama ja Hans-Jaan said aru, et juwi käes on. Wäsinud peale oli puhkust tarwis, kuid talae tuleb ju jälle, neetud, ette ja et siis mitte näijakappa imeda, selleks oli tibeidaste tarwis suweajal midagi teenida. Hans ja Jaan said sellest wäga hästi aru ning sellepärast nad päewad otjad aru pidasidki, kudast ja mis teho.

Dlets neil natuke tugewamad käewarred ja mehifem logu, siis wõiks ju tohe kas wõi mustatööifets minna sõnikut färutama ehk katust tõrwama. Kuid et neil „fihufest kraami“ kõigewähem oli, siis pöörasid nad itka omale kõige lähema, ehk tiil kõige tülitawama, ala poole: tunda andma hatata. Kuid praegusel ajal on neid ametmehti kõige rohkem, iga nurga taga annab üts 2 rubla eest tuus tunda „hästi ja odawalt“. Aga see meie üliõpilasi ei kohutanud, olid nad ju kindlad, et nendele itka tuleb, sest neil itka nagu kõrgem haridus ja rohlem „wilumist“.

Sellepärast siis ka marsifid ühel hommikul Hans ja Jaan „paraademarsfil“ ühe suurema ja wägewama lehe toimetufesse, tunniuulutus ära andma: „Üliõpilased jne. . .“

Neid oli aga kahelisi ja niilid tõufis hurwitaw küsimus päewatorrale, et kui üksainule tunnitahja tuleb, kes selle siis saab, kas Hans wõi Jaan? . . . See oli kõwa pähtel, kuid Hansu juba niilid tulewast ametit ilmutaw peatuu hammustas ka selle katti:

„Kui sulle tuleb tunniwoowija ja kui mulle tuleb tunniwoowija, siis ei ole seda muidugi tarwis, kuid ennenagemata juhtumistele peab walimis olema ja sellepärast panen ma järgmist ette: kui on tunnitahja meesterahwas, siis tuleb tund mulle, on ta aga naisterahwas, siis läheb tund sulle, oled nõus?“

Jaan lergitas selle peale prillifit, mis tema juures nõus-olekut tähendas ja — siis tõufis tal uus mõte pähe:

„Aga kui mees ja naine mõlemad tulewad oma lapsel teundi tahtma.“

Hans näpistas soolatiigast pahema kae pöidlal.

„Siis . . . siis . . . noh . . . siis . . . niisugusel juhtumisel . . . noh . . . siis . . . ah-jaa, toetame järgmise aluse peale: kui on mees naise üle f. t. kui mees naise üle walitseb, siis on tund sinu, kui aga ümberpöörduft, siis minu . . .“

„Subli!“

Jaan tõi Hansule „patti“ ja sellega oli rahwuswahelise lepingule alla kirjutatud.

Nad seadfid toakeses kõi korda, kui aga wähegi wõimalik. Hans haris laua wanade piikste ja leige weega puhtaks, nii et iga pind läitis, nagu hiiblaste ükfinööp; Jaan nihtis ja kraapis pörandat, et kas wõi hing seeft wälja. Raamatud, millel taaned alles, pandi iluste lauale, teised laoti laua alla. Woodile seati kaks wana pinjakut nii peale, et pealiskaudselt paistis, nagu oleks see kõge waip. Sellegi kirjaniku pilt, millel mõni raswane käsi

nina kohta augu lõõnud, seati ilusaste nõõri otjas seinale ja akna etre loodi puhas ajaleht.

Kõik oli kõige täielikumast korras.

Ja mist feda ka teati, sest Hans ei jõudnud oma lipsule nõelagi sisse pista, kui juba koputati.

"Ja!" hüüdis nad nagu ühest suust ja jäid wabisedes ootama, kummale see rahanatute ofats langeb, kaotaja pidi tobe pimedasse nurka pugema.

U's awati. Kõige esiti tuli nähtawale hoolega puhtaks küüritud, nahtne kofsi ja siis — walge manshet . . .

"Minu!" hüüdis Hans ja oieks latte taranud, poleks ta pea juba lae küljes olnud. Jaanil tuli nutumail suhu.

Mustahabemega wanamees astus sisse, kuid ta ei lükanud oma järel uft kinni, waid lihtas selle weel laiemale ja — siis ilmus ufe wahela pats naine, kolme roofiga kübar peas, waras üle läwe ja alles siis lükatu uft kinni.

Jaan oieks heameele päcast terme oma mokahabeme suhu tõmmanud, kuna Hans natuke koftu wajas.

"See on nüüd minu."

"Ole wait! Mees oli ikka esimene, sellepärast räägin mina, kui aga sinu oma walitseb minu üle, siis tuled sina räätima . . ." See oli esimene sõnawahetus nende wahel ja nagu kortes puges Jaan nurka.

"Tere!"

"Tere!"

Wanamees waatas esiteks ümber. waatas oma teise-poole otja ja käristas siis oma basstihäällega:

"Siin on need tunniandjad? Ahah, sina oledki, no-noh!"

Waadake, meie tahaks oma plikale . . ."

"Tütrele!" parandas tüteluu mosfis ja pahafelt.

"Tahaks oma tütrele, — palun andets, Almalie . . ."

"Minu!" sofstas Jaan nurgast.

"Ahah, oma tütrele soowite tundi, ah-ah!" rääkis Hans kindla rahuga edasi.

"Ja," wastas emand.

"Hm-hm . . . Mis õpensas, kui küsida tohin? Süstkas, mathematitas wõi historias?"

Wanamehel läks suu lahti, waatas Iolli näoga abikaasa otja, tessel ka mitte tart nagu ees ei olnud ja ütles siis, nagu kaheldes:

"E-e-ei. . . Ta tahab tähta ikka õppida . . ."

"Kufe aabitsa ostsin ma tale ka juba Kluge ja Ströhm juurest," ütles emand iseäranis uhkelt.

Hans toetas ennast wastu lauda, et mitte maha prant-fatada ja liigutas mofkadega, nagu ajats ta kärpeid suu ümber eemale.

Jaanil näole ilmus pilkaw naeratus ja kuuldus sofin:

"Said ja nüüd!"

Hans ei teadnud mis ütelda. Hakka nüüd mõne rub-laleste eest kuus plikadele tähta õpetama! Ei, ennem juba katust tõrwama!

"E-e . . . Seefamane nüüd . . . ma tahtsin ütelda, et . . . et . . . siin polegi tunniandjat . . . Teie olete etfi-nud, ma arwastin hoopis teist . . . Teises korteris . . ."

"Mis! Ah ei olegi? No mis ja, rehawars, kõlkab siis! . . ." käristas wanamees basstihäällega, kuna proua tähistas:

"Ah ei olegi! Hirmsad inimesed, fuis!" Ta tõmmas ufe lahti. "Muud pole midagi, plikale saab ikka, aga waata pois on V klassis kinnas, suur „perestinoska“ teisel, no hakka jälle otstima. . . Aga pole midagi teha. . . Ei ole. . ."

Ja peaaegu Hansu nina wahela jättes, tõmmati uft kinni ja juba kofstid rutulised sammud trepi pealt.

Jaan tuli nurgast walja.

"Mis ta rääkis? . . . Ah tema poeg ka? . . . Ja see oleks minu olnud! . . . Ah ja! . . ."

Ja peaaegu oleks ta Hansule wastu wahtimist andnud. . .

Rits.

Wäite arusaamatus.

Pea kohtu mees: ". . . Männitu-Wabis, ja nime-tasid siis oma naabrit lambapeats! On sal sinna juure weel midagi lisada?"

Männitu-Wabis: "Pole seal enam midagi juure lisada, peatohtumees, — sellest aitas tale küllalt!" -lm.

Tragi mees.

". . . Kudas, olete teie siis ainuke sulane, kes ennast minu kuulutuse peale üles andma on tulnud?"

"Oh ei — neid oli weel tüft paaritümmend ufe togal! Aga ma pildusin nad kõik lohe ütsteise järgi trepist alla." -lm.

Sädaohtlik jaht. "Tule, lähme jahti peale! Ma tuln just sinu järele."

Ei, wenna, ma armastan niisuguse jahti peal käia, mis hädaohtudega ühenduses seisab. Aga pardijaht, see ka mõni jaht!"

"Sädaohtu sinu jooks jatkub. Mulla olin ka pardijahtil ja lastsin ühel selfimehel jalast läbi."

Eesti Rahva Museum

on asutatud a. 1908 Dr. J. Hurti mätestuseks.

Museumi otstarve on Eesti rahvateadust igakülgsest edendada.

Museum korjab kõigepäält rahvateadlasi asju, näit. end. rahvariideid, ehteasju, toariistu, tarbeasju, töö-riistu, muusikariistu, sõja- ja jahipidamise-riistu, kalapüüdmise riistu jne.

Museum korjab Balti muinasaegseid ja kul-turaloolisi asju, niisamuti ka vanemaid, iseäranis Balti, rahasisid.

Museum korjab päevapiltlikka ülesvõtteid Balti maast ja rahvast.

Museum korjab kõiksugu Eesti elusse puutuvaid täht-said paberid, dokumente, kirju, maakaarte, pilte, piltpostkaarte (ka tarvitatuid) jne.

Museum asutab täieliku a) eestikeelsete, b) võõra-keelsete Eesti elusse puutuvate, c) Baltimail trükitud, d) eestlaste kirjutatud raamatute ja teiste trükitööde kogu. Soowitavad on iseäranis vanemad raamatud ja trükitööd, ajalehed ja ajakirjad

Museum asutab sõjaosakonna. Museum asutab uuema kunstiosakonna. Museum asutab vabaõhu osa-konna. Museum asutab iseäralise oskuslise, looduse-teadlise ja põllutöö osakonna.

Museumi kogudele on hädasti oma maja tarvis, selleks asutatakse kapital, kuhu kingitusi vastu võetakse. Mõtelge testamentides Museumi päale!

Lahkeid andeid wõtab vastu Museumi laekahoidja Tartu Kreditühisuses ja Museumi usaldusmehed. Museumi liikme-rahana on 3 rbl. aastas ehk 45 rbl. eluaegselt.

Asju Museumi hääks wõtavad vastu kõik kohalikud korjajad ja Museumi usaldusmehed.

Museumi asjaajaja saadab soovijatele Museumi põhju-skirju ja juhatuskirju jne.

Museumi ühisuse juhataja on Dr. O. Kallas, postkast nr. 147; asjaajaja E. Eisenschmidt, Gildi uul. 8. Юрьевъ. Aidake Museumile asju korjata, maja ehitada, Museumi mõtet tuttawaks teha.

Museumi adress: Юрьевъ, Gildi uul. 8

E. R. Museumi juhatus.

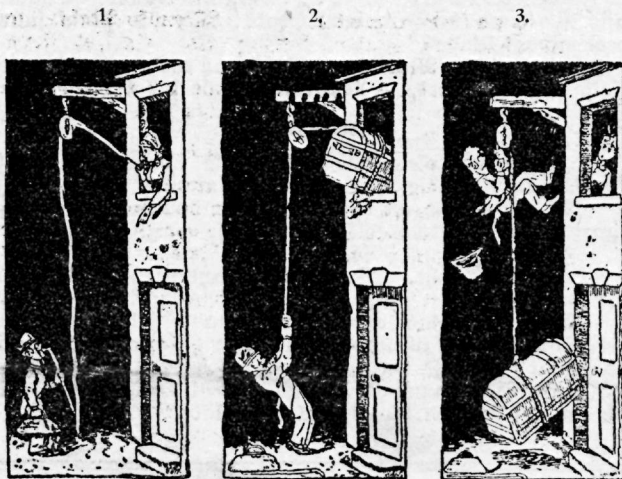
Wäite heategija. "Jsa, ole hea, anna nelikümmend kopikat ühe waele inimese jaoks!"

"Aga kes see waene inimene on?"

"Ah, ta müüb kinematografi piletitfi."

Meie Matsi järgmine (111.) sõjanummer ilmub 24. septembril.

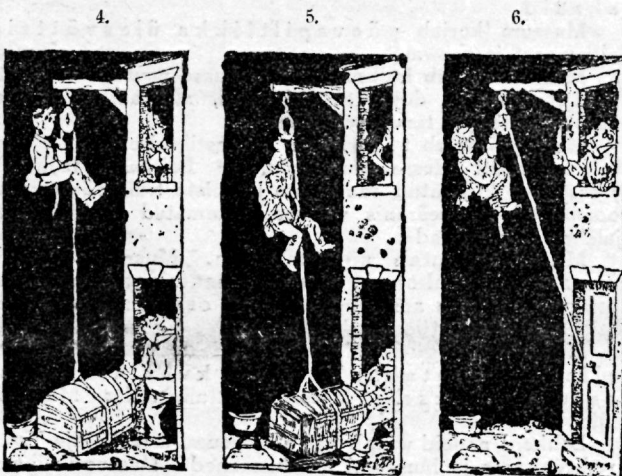
Suhtlainud põgenemisekatse.



1. Kaupmehe Lihase ainus tütar on näitleja Kure meelitustele järele annud ja tahab temaga salaja isamajast ära põgeneda. Pime süügisene õö on selleks wälja walitud, et kõitidest nägemata salaja plehku panna.

2. Meiu on oma asjad ühe kohwri sisse pakkinud ja ta tarvitab peigmehega kawalat abinõu, et kohwrit kolinat sünnitamata teise korra pealt uulitsale toimetada.

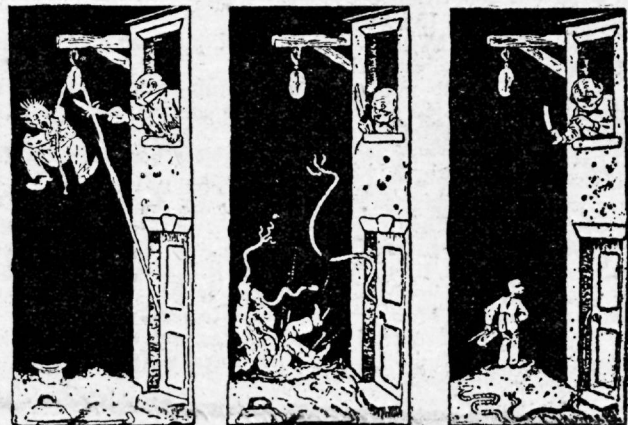
3. Näitleja Kurg kaalub 3 puuda, kuna aga kohwri raskus wiis puuda on. Kohwer langeb alla, kuna Kurg kohwri raskusel üles lendab.



4. Kaupmees Lihane ärkab Kure karjatust kuules üles ja jookseb wälja, kus ta õnnetut kunstijüngerit nagu waest patust kõie otsas rippuma näeb.

5. Lihase hing kargab sappi täis ja kõhe on tal tafumiseplaani walmis. Ta tõmbab kohwri kotta, paneb uste kinni ja ruttab üles tütre tuppa.

6. Juba ilmub ta, nuga käes, akna peale. „Armud, Armud!“ palub Kurg leha kõwerasse kistudes.



7. Aga Lihase süda armuheitmist ei tunne. Surmahirm ajab Kure wähesed juuksed piusti, sest Lihane nästab noaga kõie tatti.

8. Kunstnik tunneb enese wabakunstniku olewat ja langeb karjatades alla.

9. Kunstnikul on aga wisa hing nagu kasfil. Lähemal filmapilgul on ta juba jalul ja kaob, walu pärast kõhtu kinni hoides, pimedusesse.

Pulmareis — meie ajal. Juba ammugi on jõulmates lihtides kombeks wõetud, et noorpaar peale laulatust pulmareisile sõidab, see on, wõõrile rändab mesinädalaid pidama. Harilikult läks sõit ilta wäljamaale, kuid praegu on Europas asjad sassis ja sellepärast tehakse pulmasõidud kodumaale. Sest mis on mesinädalab ilma pulmareisuta.

Wist sellepärast oligi hiljuti Petrogradis niisugune juhtumine, nagu pealinna lehed kirjeldawad, et noorpaar pulmalaua tagant, kus peale elufalliduse paastusöötkibe dige rohkeste hantsat, polituri jne. leidus — pulmareisi politseisje ette wõttis. Nimelt oli pealinna lehtedes järgmine sõnum: „Täna õõsel leidis politsei Uesndi jaostonnas pulmapidustuse, kus ta hantsat ja polituri joodi limonadiga segatult. Purujoobnud pulmawõõrad ja noorpaar tuli politseisje kainenemisele jaata.“ —m—

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toimetusest ise ära wiies: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume seniist adressi nr. teatada.

Toimetuse ja tallitus:

Tallinnas, Harju ja Ristkülli uulitsa nurgal nr. 46/15, „Teeduse“ raamatulaupluses.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkestes tähele panna, et neile ostimisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дов. воен. цензурою.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja J. Munt.

M. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR